

DOMOVINA

Ljubljanska Liscalna

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7.50, polletno Din 15.—,
celoletno Din 30.—.

Nekmetška politika Radića in Pucelja

Radić in Pucelj govorita mnogo o kmetški politiki, a ne povesta ničesar, kako naj se zadosti kmetškim potrebam — Oba sta brez načrtov za delo v prid kmetu

Radićevi in Puceljevi ljudje govorijo v zadnjem času mnogo o kmetški politiki, o kmetški državi, o kmetški vladi, o delu za kmeta itd. Radić govori na shodih in kjerkoli drugod, kdor ga hoče poslušati, o sporazumu med srbskim, hrvatskim in slovenskim kmetom, pa seveda tudi o tem, kako se bo v nekaj letih naenkrat izpreobrnilo vse na bolje, ker je sedaj na vladi njegova stranka, ki da vodi seljaško ali kmetško politiko.

Tudi prejšnja leta je trdil Radić, da vodi kmetško politiko. Vseh zadnjih sedem let je govoril, da je edino prava kmetška politika republikanska. Vse, kar je storil dobrega in slabega, vse je bilo zanj kmetška politika. Ko se je peljal v London, je pisal v svojih listih, da zahteva to kmetška politika, in ko se je peljal v Moskvo k boljševikom, je tudi pisal, da je to v interesu kmetške politike.

Mnogo se torej govori o kmetški politiki, pa je zato tudi prav, da se vprašamo, kaj je kmetška politika in kakšna mora prav za prav biti ta politika.

V naši državi je večina prebivalstva kmetškega stanu, vse naše narodno gospodarstvo, vse državne finance so odvisne skoro edinole od kmetijske produkcije, od dobre letine, od prosperanja kmetškega stanu. To da je večina prebivalstva v naši državi kmetškega stanu, kar nam Radić ali Pucelj pripovedujeta na shodih, vé vsak otrok in ni nič novega. Zaman pa pričakujemo, da bi nam ta dva gospoda povedala, kako mislita voditi svojo kmetško politiko, da bi kmet od nje ne imel samo praznih besed, ampak tudi kaj koristi. Na to čakamo že več let zaman!

Kakor rečeno, Stepan Radić ne vodi svoje «kmetške» politike šele od včeraj ali pa od takrat, ko je sklenil sporazum z radikali, in tudi Pucelj ne vodi svoje «kmetške» politike šele od včeraj, pač pa je že par let poslanec in je bil tudi že minister. Doslej pa smo samo doživeli, da ni niti Radićeva kmetška politika niti Puceljeva kmetška politika prinesla niti hrvatskemu niti slovenskemu kmetu nobenih koristi. Da, nasprotno se je zgodilo, da čitamo po vstopu Radićeve stranke v vlado in po združitvi Pucelja z Radićem celo v dopisih «Kmetškega lista» pritožbe, da se davki hujše izterjujejo kakor pa kdaj prej.

Tista politika, ki jo vodita Radić in Pucelj, torej ne more biti prava in res kmetška, ker ni našemu kmetu prinesla nobenih dobrot in olajšav, pač pa mu je bremena, ki jih mora nositi, še bolj otežila.

Ako bi bila dosedanja kmetška politika Stepana Radića ali pa njegovega prijatelja

Pucelja prava, bi moral to naš kmet po teh letih, odkar se ta dva gospoda vtikata v politične zadeve, občutiti pri svojem gospodarstvu, v svojem žepu, in bi se ne godilo ravno nasprotno, da se mora naš kmet nanovo zadolževati, ker ne more izhajati z dohodki, ki mu jih daje kmetovanje.

Ne smemo pozabiti, da je imela Radićeva stranka 60 poslancev, pa tudi Puceljeva stranka je imela že 8 poslancev, pa se vendar ni nikjer poznalo, da bi se radi tega godilo našemu kmetu bolje. Iz tega jasno sledi, da je bila njuna dosedanja politika za nič in brez vsake vrednosti za našega kmeta!

Ta politika pa je bila nasprotno kmetu celo v škodo, ker je zaradi nesposobnosti, nedelavnosti in zavistnega nasprotovanja ovirala delo onih ljudi, ki ne vidijo kmetške politike v praznem besedičenju, ampak v resnem delu za zboljšanje naših narodnogospodarskih razmer, za povzdigo kmetijstva, za primerno ureditev davčnih bremen itd.

In če Radić in Pucelj doslej nista ničesar storila za našega kmeta, ali naj nam bo to morebiti povod, da bomo tudi sedaj verjeli praznim obljubam, kaj vse bosta storila v bodoče? Kako naj zaupam človeku za bodočnost, ako se je v preteklosti izkazal nevrednega mojega zaupanja? Po dejanjih se presoja sposobnosti, Radić in Pucelj pa ne moreta doslej še ničesar pokazati, kaj sta storila za kmeta, četudi sta imela za to več kot dovolj prilike.

Iz navedenega sledi, da ne vodi tisti prave kmetške politike, ki vedno o njej govorijo, pa za kmeta nič ne naredijo!

Prazen je izgovor, da Radić zato ni mogel doslej za kmeta ničesar napraviti, ker ni bil v vladi. Nihče ni branil Stepanu Radiću, da bi se že prej ne mogel odpovedati svojemu separatizmu, republikanstvu in gonji proti vidovdanski ustavi ter da bi že prej ne mogel skleniti sporazuma z radikali in stopiti v vlado. Kdaj bi že to lahko storil, toda on je takrat ravno tako trdovratno trdil, da vodi pravo kmetško politiko, kakor trdi to sedaj, ko vse preklicuje, kar je prej govoril. Glede Pucelja pa je znano, da je že sedel v vladi, da je bil minister za kmetijstvo, ravno tako pa je tudi znano, da naš kmet ni imel nič od tega.

Kakšna mora torej biti kmetška politika?

Ker tvori kmetški stan ogromno večino prebivalstva v državi, je predvsem jasno, da je najbolj prizadet kmetški stan, ako razmere v državi niso tako urejene, kakor bi morale

biti. Tisti, ki je to oviral, je prvi in glavni škodljivec našega kmeta. Te razmere pa morajo biti urejene tako, da so zavarovane na podlagi enakopravnosti sorazmerno koristi vseh stanov v državi, to se pravi, da se noben stan ne sme zapostavljati, najmanj pa kmetški, ki mu gre sorazmerno njegovemu številu pravica do največje zaščite in podpore od strani države. To je tembolj pravično, ker plačuje tudi kmetški stan sorazmerno največ davkov.

V kmetško politiko spada tudi skrb za dobre železnice, ceste, melioracije in osuševanje močvirij, skrb za izboljšanje rodovitnosti zemlje, pašnikov, za povzdigo živinoreje, za zavarovanje kmeta proti neurjem in nezgodam pri živini, za kmetške posle, za higijeno med našim kmetškim ljudstvom itd.

Predvsem pa spada v kmetško politiko skrb za omogočanje takega trga, na katerem bo lahko kmet prodajal svoje pridelke za primerno ceno, da bo lahko tudi zmagoval svoje dajatve napram državi ter kupoval potrebščine.

O vsem tem nam gospod Radić in gospod Pucelj ničesar ne povesta. Nismo doslej še slišali od njih besede, kako mislita voditi v tem zmislu svojo kmetško politiko in kakšne načrte imata! Niti tega ne vemo, kaj je z izenačenjem davkov, ki je bilo pod prejšnjo vlado že resno v delu in bi bilo letos že izvedeno, ako bi ne došlo do vladne krize. Nihče ne vé, ali vsebuje sporazum, sklenjen med radićevci in radikali, tudi kakšen dogovor zaradi zadostitve kmetškim potrebam in ali ni bil sklenjen ta sporazum samo zato, da je prišel Stepan Radić iz neljubega mu zapora.

Na nobenem Radićevem shodu se ne govori o gospodarskih potrebah našega kmeta, mlati se le prazna slama, kakor se je mlatila vseh zadnjih šest let do danes.

Iz vsega navedenega sledi, da nima naš kmet prav nobenega vzroka, da bi verjel praznim obljubam Radića in Pucelja in da bi še nadalje kupoval mačka v žaklju, ne da bi vedel, ali bo za svoje zaupanje tudi dobil povračilo.

S praznimi besedami se ne dela prava kmetška politika, ampak z dejanji, teh pa, žal, doslej še nismo videli pri Radiću in Pucelju, ki se zadnje čase toliko ponujata našemu kmetu kot njegova odrešenika. Kmetška politika se vodi z resnim delom za koristi kmetškega stanu!

Radić in Pucelj tega dela doslej še nista pokazala in ga tudi sedaj ne kaže, zato je popolnoma upravičen dvom, da ga bosta v bodoče!

!! Poravnajte naročnino !!

Politični pregled

V Beogradu teče za enkrat še vse mirnim, otom. Večina ministrov se itak še nahaja izven prestolice. Pašić odpotuje te dni na Francosko, ostali ministri pa se menda še ta teden vsi povrnejo v Beograd, ker

naša delegacija za konferenco Zveze narodov odpotuje že 3. septembra v Ženevo in mora prej gotovo dobiti še posamezna navodila od celotnega ministrskega sveta. Z delegacijo, kakor znano, odpotuje tudi Radić, katerega se na ta način hočejo vsaj za nekaj časa rešiti. Poročali smo že, da je Radić prejšnji četrtek in petek bil ponovno v Beogradu in je zopet govoril na dolgo in široko. Beograščani so se ga že dobro naveličali, radikalci pa so mu posebno zamerili, ker je že poskusil srbske seljake pridobiti za sebe s svojo znano gostobesednostjo. V svojih listih so ga čisto odkrito in ostro posvarili, naj nikar ne skuša svoje agitacije med srbskim seljaštvom, ker bo sicer radikalskega prijateljstva z njim kmalu konec. Radić je to pretnjo dobro razumel in jo je hitro odkuril iz Beograda.

V nedeljo je nato

Radić poskusil srečo v Sloveniji

in sicer na Krškem polju, kjer sta Pucelj in Prepeluh priredila «kmečki praznik» in sta nanj povabila tudi Radića in hrvatske radičevce. Ker je bila polovična vožnja po železnicah, nadalje, ker je krška Kmetijska združnica istočasno priredila lepo razstavo goveje živine in konjev, ter končno, ker je marsikdo le željan videti Radića, se je v nedeljo na Krškem polju zbralo res nekaj tisoč kmetijskih ljudi. Prišlo je tudi nad en tisoč Hrvatov. In tu so

začeli Pucelj, Prepeluh ter končno Radić razlagati novi evangelij sporazumaštva.

Pucelj in Prepeluh nista povedala nič novega, Radić pa je smatral za najumestnejše, da je pred slovenskimi kmeti začel udrihati po slovenski duhovščini. Dejal je: Bog je Bog, pop pa pop! Med sto slovenskimi du-

hovniki je menda samo eden kaj vreden, ali pa morda še ta ne! S tem udrihanjem proti «popom» se je Radić v slabi luči predstavil slovenskim naprednim kmetom, ki znajo

prav dobro ločiti duhovniški stan od klerikalizma.

Nihče ne more utajiti, da je duhovniški stan vzvišen stan in da je med slovenskimi duhovniki bilo in je dokaj lepo število poštenih in zaslužnih mož, ki iskreno ljubijo domovino in državo. Resnica je pa tudi, da so mnogi vdinjani v klerikalno politično službo ter da v to svrhu zlorablajo prižnico in spovednico. Zato ima Radić samo to pravico, da kritizira in obsoja le te duhovnike in klerikalno zavoženo politiko, klerikalne agitacijske metode in klerikalno zagrizenost.

Na tak način Radić ne bo lovil kalinov v Sloveniji. Pucelj in Prepeluh pa sta napredni misli slovenskega kmeta storila presneto slabo uslugo, da sta na Krško polje povabila — Radića. Radićev govor na Krškem polju, govoren v čudni slovensko-hrvatski mešanici, je na vse prisotne napravil najslabši vtis. Razen par Hrvatov in strankarskih zagrizencev mu ni nihče odobral, pač pa so se čuli številni izrazi zgražanja. Še prav posebno porazno pa je na zborovalce vplivalo, ko je Radić dejal, da smo Slovenci najmlajši brat Benjamin in da nam bodo že Srbi in Hrvati od svoje pogrnjene mize privoščili toliko, da bomo tudi mi siti. S tem je torej

Radić potrdil Puceljevo drobtinarsko politiko, po kateri naj bi se slovenski kmet zadovoljil z ostanki in drobtinami, ki padejo z vladine mize, a tudi to samo pod ceno, da vstopi med radičevce.

Ne, gospodje! Slovenski kmet se ne bo zadovoljil z drobtinami in ostanki. Bo raje potrpeč brez njih in počakal, da prava stranka brez njih zopet zastavi vse moči za doseg vseh pravic slovenskega kmeta, obrtnika in delavca. To pa je edino Samostojna demokratska stranka. Ona je malo obetala, a do-

slej največ dosegla. O tem priča zakon o kmetijskem kreditu, podpora za štajerske posojilnice, znižanje izvoznih carin za živino in kmetijske pridelke, ter cela vrsta drugih dejanj, s katerimi sta edina dva poslanca dr. Žerjav in Pivko dokazala najpopolnejše razumevanje slovenskih podeželskih interesov. Dejanja govore, ne pa obeti in naj se obljublja celo avtonomije ali pa samo — drobtine. Slovenski naprednjak na deželi dobiva vedno več zaupanja v Samostojno demokratsko stranko. Saj presoja in spozna kakor na dlani: Klerikalci so svoj politični voz zavozili v sotesko in ne morejo ne naprej ne nazaj; a radičevci, ki jih vodita Pucelj in Prepeluh, naj poslušajo Radićevo udrihanje po «popih», ter zraven čakajo na vladne drobtine kakor svetopisemski Lazarji? Tako ne pojde! Za pravega slovenskega naprednjaka na deželi je mesto edino v Samostojni demokratski stranki, ki dela za vse ter združuje vse stanove

pod praporom

Svobode, Enakosti in Bratstva.

Pomeniti se zopet enkrat moramo o zunanji in evropski politiki, ki je zadnje čase zopet živahnjejša in zanimivejša. Naša država je zadnje čase

v precej napetih odnošajih z Grčijo,

ki nam skuša nagajati pri našem svobodnem izhodu na Sredozemsko morje (pri Solunu, kjer imamo svobodno cono in gradimo svoje pristanišče). Grško časopisje neprestano rovari proti naši državi. Nam bo teh komedij kmalu dovolj. Ni treba, da bi se stepli z njimi, ker drugače vemo, kje Grke čevlji žuli. Strašno jih peče, da je Jugoslavija postala prva sila na Balkanu, ki bo Grkom kmalu pogledala v zenico, pa bo mir.

Zanimanje evropske politične javnosti je zdaj osredotočeno na

zasedanje Zveze narodov,

ki redovito prične 7. septembra in se bodo na njem obravnavala vsa zamotana vprašanja evropske politike. Predvsem odnošaji Francije napram Nemčiji, ki so sicer že nekaj

Anton Stražar:

**ZAVRŽENA
LJUBEZEN**

VII.

Dve leti po teh dogodkih.
Ordinova Jera in Murnova
Lenka delata pokoro...

Jakova žena in mati umreta
obe v enem letu...

Bodi dobro ali slabo, čas hiti vedno enakomerno dalje, sami ne vemo kdaj se postarimo. Po tem pravilu se je čas pomikal dalje tudi našim znanecem. Samo, da je bilo v zahribski vasi vse nekam žalostno in potrto...

Nesrečna Grozdnikova Polonica je od časa do časa besnela in preklinjala — a ta njena kletev, tako so sodili bližnji ljudje, je res rodila strašne posledice pri Trdinovih...

Jaka je s skrbjo vstajal in s skrbjo hodil spat; kajti njegova žena je postala nekam molčeča in otožna, vedno bolj je slabela...

Razne ženske so svetovale Jaku kakor tudi njegovi ženi, naj gre na to in ono božjo pot, k temu in onemu dohtarju. Marsikaj sta storila Trdinova, pa vse skupaj ni nič zaleгло.

Stari znanec Uriha, ki je večkrat delal pri Trdinu, je Jaku svetoval zaupno: «Ti pojdi še do starega vrača Ostriženca v Lipo, boš saj vedel, kaj ti bo povedal.»

Par dni po tem razgovoru — bilo je deževno vreme — se Jaka napoti k vraču Ostrižencu iskati pomoči za svojo ženo.

Ostriženčevo ime je takrat slovelo med vsem kmetijskim ljudstvom v okolici; da, še dalje je šla slava tega lažipreroka in vedeža, tja na sosednje Štajersko. Pa tudi marsikateri lahkoverni mestjan je sedel na njegov lim.

Kako je Ostriženec sprejemal svoje pacijente, je že opisal naš rajni pisatelj Kersnik v znani povesti: «Kako je stari Molek tatu iskal». Zatorej omenjam jaz njegove ceremonije le na kratko.

Jaka je utrujen prilezel do Ostriženčeve hiše. Čim bliže je bil, tem bolj se ga je lotevala neka tajna groza. Ni mu treba tega šteti v zlo, če je bil ravno tako lahkovern kakor takrat vsi drugi ljudje na kmetih.

Tako je prišel k Ostrižencu. Prvi se je oglašil priklenjen veliki ovčarski pes; seveda je ta opozoril ženo, ki je Trdina prijazno pozdravila in ga vodila v hišo.

Trdin je sedel na ponujeni stol k mizi, brisal si je znojne kaplje raz čelo, nekoliko vroče mu je pa tudi prihajalo že ob mislih: Sedaj si v čarovnikovi hiši!...

Prijazna žena ga je začela izpraševati od kod je doma in kake nadloge so ga privedle tako daleč. Seveda je Trdin vse odkritosrčno izpovedal ter prav po domače potožil vse svoje bridkosti. Ni pa se mogel zavedati, da

je v sosednji kamrici nekdo polahkoma hodil sem in tja ter vse poslušal. Kakor vselej, je tudi tokrat zvihta žena, čim je vse važne stvari doznala od Trdine, odšla venkaj z izgovorom: da gre dedca klicat.

Sedaj pa je Jaku postalo zelo tesno pri srcu; vkljub temu, da je bil vojak in je dostikrat v temni noči stal na straži kje v samotnem kraju...

Ni dolgo čakal. V hišo je stopil sam čarovnik Ostriženec. Opravljen je bil kakor drugi hribovski kmetje, v hlačah iz domačega sivega sukna, golorok v platneni srajci, na glavi pa je imel velik slamnat širokokrajnik. Bil je možak srednjih let z brkami, pa bolj koščene vsakdanjega obraza.

Vsedel se je za starodavno javorjevo mizo Trdinu nasproti in v veliko začudenje je začel z njim govoriti kakor že stari znanec. Ne, da bi bil Trdin njemu kaj pripovedoval o svojih domačih razmerah. Lahkovernemu Jaku se je to zelo, zelo čudno zdelo — sedaj je bil uverjen, da je ta človek nekaj več kakor drugi ljudje.

Kakor običajno od vsakega drugega, je tudi od njega Ostriženec zahteval, naj mu da srebrnjak, katerega mora na ognju raztopiti, da bo zaznal pripomočke za njegovo bolno ženo.

Jaka mu izroči tolar in čarovnik odide v kamro, Jaku pa naroči, naj ga počaka v hiši; tudi premakniti se ne sme z mesta!

Z veliko nestrpnostjo je sedel Trdin kakor vkovan na mestu in čakal...

Po dolgem pričakovanju pride yendar Ostriženec iz kamrice,

blažji a vedno še dovolj opasni, — ter precejšnja napetost med Anglijo in boljševisko Rusijo. No, o vsem tem pa bomo sproti razpravljali, kadar Zveza narodov prične z zasidanjem.

DOPISI

ŠMARJE PRI LJUBLJANI. V nedeljo 23. t. m. je priredil šmarski Orel pod vodstvom kaplana g. Sušnika skupno z Orli z Iga in iz Škocjana v Šmarju javno telovadbo, ki je končala z enakim neuspehom kakor zadnjič. Razen tega so se na prireditvi še neki fantje stopili. Sokolom vedno očitane vse mogoče, skrbite rajši za red na lastnih prireditvah. — Očividno.

GORENJI LOGATEC. Ni ga več «Erjavčevega Janeza». V soboto smo ga pokopali. Imel je za podeželne razmere naravnost veličasten pogreb. Krsto so izmenoma nesli Orjunaši in gasilci, sveče pa Sokoli. Pred hišo je pel domač zbor, v cerkvi in na pokopališču pa sekstet ljubljanskih pevcev pod vodstvom g. Premelca. Spreveda se je udeležilo številno občinstvo v civilu in kroju, mestna Orjuna Rakek s praporom. Ob odprtem grobu so se poslovili od dragega pokojnika br. Tavzes v imenu domače Orjune in vseh naprednih, kulturnih in političnih organizacij, br. Verbič iz Ljubljane v imenu oblasnega odbora Orjune za Slovenijo ter končno br. Berščak v imenu prijateljev. Malokatero oko je ostalo suho. Br. Janez je bil član vseh naših društev, bil je predsednik in glavar Orjune, član Sokolovega prosvetnega odseka, odbornik krajevne politične organizacije SDS itd. Vzel, ki je nastala z njegovo nenadno in prostovoljno smrtjo, bo še dolgo časa odprta. Slava njegovemu spominu, njegovim svojcem pa iskreno sožalje!

KRAŠNJA. V petek 21. t. m. nas je zapustil g. Anton Germek, ki je učiteljeval s svojo soprogo pri nas ravno 15 let. Kot reden preganjanec po bivšem klerikalnem deželni odboru, oziroma deželni šolski svet, je prišel k nam iz Komende, kjer je bil le par let. Če še nikjer, tu se je deželni šolski svet temeljito vrezal, kajti g. Germek je večkrat trdil, da se počuti v Kraš-

nji v vsakem oziru srečnejši in zadovoljnejši kakor v Komendi. Deželni šolski svet je torej dosegel ravno nasprotno, kar je želel. G. Germek je bil med vsemi občani — tudi pri nasprotnikih — zelo priljubljen. Žal je po njem nam vsem, zlasti njegovim ožjim prijateljem, ker vsakdo pravi: «Germek je le eden, a tega nimamo več.» V nedeljo 16. t. m., torej zadnjo, katero je še med nami prebil, smo se sešli na poslovilni večer, na katerem so zapeli njegovi pevci več krasnih pesmi. Večer je le prehitro minul. G. Germek, zagotavljam Vas, da Vas ohranimo vsi v najboljšem spominu. Prosim Vas le, da nas večkrat obiščete. Vam Ježičanom pa čestitamo, da ste dobili tako blago dušo, o čemer se boste sami prepričali.

DRAŽGOŠE. Dramatični odsek udruženja vojnih invalidov iz Ljubljane je gostoval dne 16. t. m. v tukajšnjem Narodnem domu z igro «Tit Grom». Igra je uspela v splošnem zelo dobro. Nismo sicer posebni strokovnjaki v ocenitvi dramatike, vendar lahko priznamo, da Dražgoše niso še videle takšnega življenja na odru, kakor so ga nam podale tu vse vloge od glavne do najmanjše. Dražgošani smo jim hvaležni za lep zabavni večer in jih vabimo, da nas kmalu zopet obiščejo. Kljub temu, da se je veselil gostov ves okoliš, so neki zlikovci potrgali skoro vse plakate za to prireditve. Naše občinstvo pa je vseno posetilo predstavo v tolikem številu kakor še nikoli. Čast onim, ki imajo zmisel za kulturne prireditve, in to je pokazala večina Dražgošanov, ki so zatemnili nelep nastop strasnih strankarjev, ko sovražijo napredni Narodni dom tudi, ako v njem nastopi humanitarna nestrankska organizacija.

ZIBIKA. Ponoči od 11. na 12. avgusta t. l. se je ponesrečil 14letni France Malgaj. Zvečer je šel zdrav k počitku na vrh slame v gospodarskem poslopju. V spanju je začela slama plezati, tako da je deček zdrčal preko okrog 10 metrov globoko na kameniti tlak. Ponesrečenec se je po padcu še zavlekel do 20 m oddaljenega studenca, kjer je začel klicati na pomoč. Slišal ga je njegov gospodar, ki mu je takoj pritekel na pomoč in ga spremenil v hišo, kjer je v groznih mukah izdihnil svojo mlado dušo. Pokojni je bil sin vsem dobro znanega g. Antona Malgaja, ekonomu v Brežki gorci. Naj v miru počiva! — Dne 19. t. m.

smo pa spremili k večnemu počitku 81letno Andreškovo mamico. Pokojnica je bila vzorna dobrotnica, kajti ni ga v bližini človeka, ki bi mu kdaj odrekla svojo pomoč. Naj uživa sedaj počitek, ki si ga je zaslužila.

PRISTAVA. (Neurje.) Na praznik 15. t. m. je tukaj razsajala huda nevihta s točo in nalivom. Toča je v teku četrte ure pobelila polje kakor pozimi sneg. Uničena je ajda, proso, najbolj pa so prizadeti vinogradi, kjer je nad dve tretjini letušnjega pridelka splavalo po vodi. Potok, ki se vije tukaj mimo Pristave, je v pol uri stopil iz struge in poplavljal polje. Tudi otava je pokvarjena; kjer še ni bila pokošena, je zasuta z blatom in peskom, kjer pa je bila takrat pokošena, jo je pa voda odnesla, tako da ni ne duha ne sluha o njej. Najbolj so prizadete po sedanjih informacijah tukajšnje krajevne organizacije SDS občine Sveti Peter na Medvedjem selu, Nezbiše, Sv. Ema-Pristava in polovica Roginske gorce, Podčetrtek itd. Krajevne organizacije SDS so ukrenile vse potrebno pri oblastih za pomoč prizadetim. Upamo, da so tudi županstva storila svojo dolžnost.

HOTIČ. V nedeljo 30. t. m. imamo v naši občini občinske volitve. Preden stopimo na volišče, pač dobro premislimo, kam bomo oddali svoje kroglice, da ne bo kakor zadnjič, ko je bil župan na podlagi revizije občinskih računov in občinskega gospodarstva razrešen dolžnosti. Može volilci, vprašamo vas, če se tudi v bodoče zadovoljite s takim gospodarstvom. Večina davkoplačevalcev trdi odločno, da ne. V naši občini je dovolj moč, sposobnih za redno občinsko gospodarstvo. Vas, volilci, opozarjamo, da se ne daste begati od nikogar ter da na dan volitev s svojimi kroglicami dokažete, da vam je za redno občinsko gospodarstvo več kakor za vso politiko. Zato boste na dan volitev spustili svoje kroglice v prvo skrinjico ne glede na agitacijo litijskega župana.

LITIJA. (Drobiž iz litijskega okraja.) Lep dan me je izvalil, da sem vzel popotno palico v roke, vrgel torbo čez ramo ter odinil v domače kraje. Nabral sem novic, katere pošiljam Vam, g. urednik, da jih objavite v «Domovini». Na poti iz Litije v Šmartno so mi povedali, da namerava litijski župan stopiti v stranko Radiča, česar pa ne verjamem. Dejali so mi nadalje, da se ta gospod za občinske volitve v Hotiču prav pridno

Z resnimi besedami govori Jaku: «Tako, vidiš prijatelj! Tukaj ti izročam blagoslovljene rože, ki jih sam sv. Janez Krstnik blagoslovi na kresno noč o polnoči. Te naj kuha tvoja žena in pije na tešče vsako jutro. Meni pa izroči še pet goldinarjev, katere dam za maše pri Sv. Križu, ki je pri Belih vodah na Štajerskem. Te sv. maše se bodo brale v dobri namen, kajti tvoja žena ima obilo sovražnikov!»

Jaka položi na mizo petak in vpraša, koliko mora dati še njemu za pomoč. Kakor običajno, se je tudi sedaj branil slepar kakega plačila — kajti vedel je že vnaprej, da ga vsak dobro nagradi. Tako je storil tudi Trdin, ki je k prvemu petaku določil še enega, za zahvalo.

Po dobri polurni hoji, ki jo je že Jaka opravil od Ostriženca proti domu, je došel znanega Odamovčevega Joška.

Zelo je bilo Jaku po volji to snidenje.

«Dober dan, Joško! Kam pa si se namenil?»

Ogovorjeni se ozre, kdo ga kliče in spozna takoj, kajti dostikrat je že prenočeval pri Trdinu. Joško torej odzdravi in začne pripovedovati:

«To veš, Jaka, da sem jaz velik revež, človek brez doma in imetka... Enak našemu dobremu Kristusu, ki je živel tam v judovski deželi in ni imel dostikrat prostora kamor bi položil svojo trudno sveto glavo. Tudi jaz ne spim nikdar na svojem, to veš! Pa to še ni najhuje; sam vrag je gosposki vrnil tudi novo misel v glavo: da se mora vsak ubožec

potikati le po domači občini. Jaz pa sem jo pred par tedni urezal kar proti Trstu! Hotel sem namreč videti enkrat tisto veliko morje, pa ladje, ki plavajo po njem. To ti je znano, Jaka, da je pot do Trsta dolga; kdor ima kurja očesa na nogah, mu ne svetujem, tako daleč se podati. Klatil sem se po Trstu dober teden dni, hudega mi ni bilo nič. Če nisem sprosila ne našo lepo kranjsko besedo, sem udarili pa, tajč, ako pa še tako ni šlo, sem brbljal, kapišo taljano. Tako vidiš, prijatelj, nič hudega mi ni bilo. Ampak vsake reči je enkrat konec; tako sem bil tudi jaz Trsta končno do grla sit. Po še tako dobrih sladkih figah in po vseh ribah se mi je že kolcalo. Premišljal sem: Ali bi jo nazaj znova peš urezal, ali bi z lukamatijo. Nič, Joško, sem si dejal, škoda je tistih goldinarjev, ki si jih naprosil, ti bodo še drugje bolje na hvalo prišli — ali peljati se pa vseeno moraš!

V glavo mi pride, kakor vedno, prav pametna misel! Na velikem trgu, kjer je bilo največ ljudi in špiceljnov (policajev) začnem kar po domače prepevati:

Kaplan pa pred hiš'co sedi,
pa ga fletno iz fajfice kadi,
on gleda fantiče, ki vod'jo dekljce —
Ubogi kaplan pa mora bit' sam...

Pa fajmošter kuhar'co 'ma,
jo lepo pobožati zna,
mu lončke prestavlja, kosilce napravlja —
Ubogi kaplan pa mora bit' sam...

Ti ne veš, Jaka, kako so tisti tržaški zija-
leži skupaj drli — menda so si mislili, da jim
bom jaz komedijo igral, ka-li... Pa se med

drugimi pririne k meni tudi eden tistih zlodjevih špiceljnov; veš, gledal je tako grdo, kakor tisti rabelj, ki je za Kristusom žeblice nosil. Popade me in tira v neko veliko hišo. Takoj v prvi vlak, ki je vozil iz Trsta proti Ljubljani, so tudi mene notri zbasali — seveda kot šuparja in odganca.

V Ljubljani me je neka špiceljska kiselca prav pošteno ozmerjala. Nato pa so me tirali znova dalje, kamor spadam. V Dolini pri Luki, ki je župan in je pri njem tudi šupštacion, sem se znova ustavil. Čakati sem moral na neake podpise in na moža, ki me bo tiral do češenjskega župana.

Sedel sem v gostilni in čakal. Bil sem čisto sam. Pa vidim skozi odprta vrata, da se v kuhinji klobase pečejo; klobasice meni tako priljubljene! Hitro stisnem eno, že je ni bilo! E, kaj če bi še eno, Joško?... Kuharice še ni nazaj. Pa udarim še po tej, hrsk, hrsk — šla je dobro doli! Še sem bil sam. Pa gledam še tretjo klobasico: E, kaj bi se revica tako žalostno držala, ker si sama — sem se pa še te usmilil... Verjemi mi, Jaka, ali ne, imel sem dobro kosilo.

Tisto sem pa tudi hitro pozabil, da me je Luka malo oklofotal — saj za klobasice je bilo že vredno...

Vidiš, Jaka, tako se mi je godilo. Ravno danes sem se pa znova naveličal te domače domovinske pravice in jo znova maham v široki svet... Sedaj bom pa malo bolje gledal, da me kaki špiclji ne dobijo v roke. Kadar bi se pa rad še kam zastonj peljal, bom pa spet v kakem mestu kako okroglo zapel, pa bo šlo!...

zanima. No, pa nič za to. Občinske volitve v Hotiču so tudi mene privedle v Hotič. Ustavim se pri svojih sorodnikih in znancih, ki so mi povedali prav zanimive stvari iz bivšega občinskega gospodarstva. Zaradi tega so dobili gerenta in premestili občinsko pisarno. Fantje in mčje, v nedeljo pa vsi na volišče in kroglice v prvo skrinjico! Tako veli nam pamet zdrava, da napredna gospodarska lista je ta prava! Iz Hotiča sem jo ubral proti Vačam, ker so mi povedali, da je zadnja sokolska prireditev prav dobro uspela, še bolj za so zadovoljni Šmartinčani s tombolo, katere se je udeležilo okrog tisoč ljudi. Upajmo, da se v Šmartnem kmalu dvigne zgradba sokolskega doma. — V Sv. Križu so imeli blagoslovitev gasilskega doma, v Zavrstniku pa so ustanovili novo gasilno društvo. — Tudi Radiča so nekateri videli v Krškem, a niso nič kaj zadovoljni. — V Trebeljevem imajo še vedno gerenta. — V septembru bo Sokol Litija-Šmartno priredil javno telovadbo v Litiji. Napredne organizacije v litijemskem okraju se krepko razvijajo in naraščajo po številu vseh povsod. Toliko za danes. Drugi teden jo pa mahnem na št. Vid in Temenico do Višnje gore, odkoder vam zopet kaj sporočim. Zdravo! — S a v s k i.

LAŠKO. Okrajna cesta Tremarje-Laško Rimske toplice je v tako slabem stanju, da se bo moral ustaviti promet, ako se bo hotel okrajni zastop obvarovati plačil za polomljene vozove, avtomobile in noge živine. Na tej cesti je skoro že človeško življenje v nevarnosti. Vedno se rado poudarja, da je Laško letoviški kraj, toda tuje se na vse mogoče načine odvrta od trga, tako tudi z malomarnostjo in nebriznostjo za cesto. — Prizadeti.

SV. JEDERT NAD LAŠKEM. Hitro se vrti svet in skoro bo na glavo postavljen. G. Potokar, vnet pristaš SLS vedno in povsod ter bivši občinski odbornik SLS, je dobil v SLS slovo, kajti še niti kandidirati ga ne marajo za predstojee občinske volitve. Radovedni smo, kaj je tej zapostavitvi vzrok. Ali smatrajo klerikalci g. Potokarja za premalo ali za preveč zavednega?

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Res v stiskah so naši klerikalci, ker morajo v zadnjem «Slovenskem Gospodarju» z lažmi kriti svoje nesposobnosti za občinsko gospodarstvo. Dopisniku tega lista ni prav, da je naš gerentski sosvet ob-

davčil gostilničarje in tujo gospodo, ki pride na letovišče v Rimske toplice. Ali bi bilo klerikalcem ljubše, da bi obteževali našega ubogega kmeta in delavca z vedno večjimi davčnimi bremenami? Čudimo se tudi dopisnikovim zmedenosti, ker sploh ne ve, da je bil njihov bivši župan Sluga, ne pa Bantan. Sicer pa vsa klerikalna agitacija ne bo rešila SLS na dan občinskih volitev pred polomom.

SREDIŠČE OB DRAVI. (Predavanje.) Pretečeno nedeljo je priredila naša krajevna organizacija poučno predavanje o kmetijskih kreditih. O tem važnem vprašanju nam je predaval ravnatelj g. J. Lešničar iz Celja. Pretresal je med drugim tudi novi zakon o kmetijskih kreditih, ki žal tudi ne bo našemu kmetu prinesel tega, kar najnujnejše rabi, in to so dolgotrajni krediti na vknjižbo (hipoteke), slični, kakor jih je bilo za časa Avstrije dobiti pri «šparkasah». Predavanje je bilo lepo obiskano. — Z veseljem moramo javno ugotoviti, da naš sedanji občinski odbor res pridno deluje. Po dolgih letih praznega besedičenja in prerekanja prejšnjih odborov in sklepov, ki se niso izvrševali, so odseki sedanjega odbora šli pridno na delo. Zlasti delovanje gospodarskega in cestnega odseka zasluži vso priznanje. Na primer občinske ceste in pota, zadnja leta do skrajnosti zanemarjena, so sedaj deloma že lepo popravljena. Seveda bo treba še mnogo dela in truda, da pride vse v red. Tudi prodajo občinskega mлина in žage, ki jo je sedanji občinski odbor pospešil in izvršil, odobravajo vsi; v občinski upravi se to podjetje ni obneslo in je imela občina zaradi večnega doplačevanja le škodo. Obžalovati je le, da se za prodajo tega podjetja niso odločili že prejšnji odbori, ker bi se to dalo v prejšnjih letih mnogo boljše prodati. H koncu še samo pripomnimo, da dobro vidimo in vemo, kateri gg. odborniki res delajo. Obračun z nedelavnimi odborniki pride pri prihodnjih občinskih volitvah. To vam sporoča volilec.

Ni zdravo.

Gospod na kmetih: «Poslušajte, to pa vendar ne more biti zdravo, da imate svinjake tako blizu hiše!»

Kmet: «Ni zdravo? Oh, gospod, mojim svinjam še nikoli ni nič »falilo!»

Med tem zanimivim pripovedovanjem Odamovčevega Joška sta dospela v črnogrobniško dolino. V Krašnji sta se ustavila in Jaka je zgovornemu pripovedovalcu kupil malico.

«Bog ti plačaj, jaz ti ne morem, ker sem revež. Srečno hodi! Kaj kmalu ženo pokoplji, ker praviš, da je bolna — pa mene na novo ohcet povabi — z Bogom! ...»

Trdin je nadaljeval pot proti domu. V glavi pa so mu brnele Joškove besede: «Kaj kmalu svojo ženo pokoplji, pa na ohcet me povabi!» ...

Čudodelna zdravila mazača Ostriženca niso čisto nič pomagala Trdinki, čimdalje slabša je bila ...

Ko je jeseni odpadalo listje z drevja, je prej tako močna ženska legla, in vsi ljudje, ki so jo prej poznali, so le govorili: «Trdin bo kmalu vdovec, njegove žene se je poprijela hitra jetika!» ...

Tako je tudi bilo.

Ni se nadejal rebrski gospod župnik, da bo zadnja verska tolažila nesel kot prvemu ravno k Trdinu, njegovi mladi gospodinjji. Po tej dušni tolažbi in okrepčilu za dolgo pot v večnost, je Trdinka prosila svojega moža, da je sedel k njeni postelji — kakor še ne pred dolgim časom k svojemu očetu. Bolnica je govorila svojemu možu:

«Tako je, vidiš, ljubi moj mož. Umaknila se ti bom kmalu — znova boš prost. Če se boš ženil sedaj, ti ne bode nihče branil ali silil vzeti v zakon ženo, katera bi tebi ne uga-

jala. Sam svoj boš in naredil boš, kakor boš sam hotel. Rada umrem, ker vidim, da je najina zakonska zveza bila le prisiljena ... Kaj me hoče še vezati na ta varljivi svet? Otrok nimava — to vem, da je bila božja kazen, že veš zakaj ... (Jaka je kar streslo pri teh besedah ... spomnil se je svojega zakonolomstva z Marjanico!) Prosim te sedaj samo dvoje: prosi svojo mater, naj mi odpusti, kar sem ji hudega storila — veliko so bili krivi razprtije med nama tudi drugi ljudje. Zadnje je pa, kar te prosim: daj včasih za kako sveto mašo za svojo ženo — da ne bo čisto pozabljena ... Obljubi, da mi to storiš! ...»

Zelo so Jaka ganile te besede! ... Po dolgem, dolgem času so mu prišle solze v oči ... vse je obljubil svoji ženi! Pa v bolniški sobi ni mogel več ostati ... odšel je venkaj; brez cilja in pravega namena je taval sem in tja ...

Dva dni po tem razgovoru se je Trdinka že preselila na drugi svet. Na prošnjo Jakovo je še stara mati prišla k umirajoči bolnici, ki je govorila že s težavo; le odpuščanja je še prosila — pa je ugasnila ...

Stara Trdinka je po snahinem pogrebu znova prišla k svojemu sinu-vdovcu in mu gospodinjila. Ni si pa mislila, da za tako malo časa.

Neko pozno jesensko jutro je šla kakor običajno k rani maši v rebersko cerkev. Ker je bila še tema in vse zmrznjeno po tleh, je ženica, že bolj okorna, padla s tako silo na

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

OKOPAVINE V PLEVELU.

Naše okopavine trpijo letos močno pred plevelom. Njive, po katerih raste turščica, so zelene samega plevela. Po pre mnogih krajih vidimo to tudi pri krompirju, pesi itd. Namesto okopanih sadežev in čiste zemlje najdemo vse polno poletnega plevela, kostrele, muhiča, dresnja, lobode, nevarnega rogovilčka itd. Plevel daleč nadkriljuje druge rastline. Ta plevel nam prizadeva silno škodo in izdatno zmanjšuje ves pridelek. Po eni strani škoduje plevel sam po sebi, ker duši in zatira naše rastline, po drugi strani pa manjka tem sadežem čiste in rahle zemlje, ki jim je potrebna za uspešno rast in ki bi izdatno pripomogla k večji plodovitosti nasejanih rastlin.

Svojo označbo «okopavine» imajo te rastline zaradi tega, ker jih je treba okopavati, da nam dobro uspevajo. Zemlja mora biti rahla in čista. Če ne zadostuje dvakratno okopavanje, jih je treba trikrat okopati ali pa še več. Po naprednih poljedelskih deželah okopujejo peso tudi po štirikrat, da se v rahli zemlji lahko debeli in da ostane zemlja čista. Važno je namreč oboje. Pogrešno pa je, če puščamo okopavine tako zelene in plevelne, kakor pri nas. Okopavine se morajo odlikovati po tem, da so skrbno obdelane, da je zemlja bolj delavna in rodovitna. Pri nas se pa med okopavinami plevel množi, namesto da bi bilo nasprotno. Na pre mnogih krajih se o tem lahko prepričamo. Vsled tega je tudi naša zemlja po vsej svoji živi plasti tako polna plevelnega semena, da ni konec plevela in da nam prizadeva plevel vsako leto poleg vse druge škode še mnogo stroškov.

Če so okopavine poklicane za zatiranje in odvrtaanje njivskega plevela, potem naj to nalogo tudi vrše! Dajmo tedaj plevel med okopavinami tudi v resnici zatirati, ne pa mirno trpeti, da nam dela vsestransko škodo, kakor se to danes godi. Plevel naj se uničuje, ne pa goji, da se bodo pridelki dvignili, stroški za obdelovanje pa znižali. Med okopavinami nima biti plevela!

tla, da je obležala in so jo nesli domov. Padeč je bil zanjo usodepoln; ni več vstala iz postelje ...

Še preden se je tisto leto skončalo, so že tudi njo nesli na božjo njivo, k možu in snahi ...

Tako je ostal Jaka sam, čisto sam. S tujimi ljudmi se je moral začeti ukvarjati in voditi gospodarstvo. Pa uvidel je, da v takih razmerah ne pojde dalje, moral bo nekaj ukreniti in izpremeniti svoj položaj na kakršenkoli način ... Kako se mu je vse razvilo, povemo v nastopnih poglavjih. Preden pa to poglavje skončamo, naj še nekaj omenimo! Kakor blisk se je po vsej fari in okolici raznesla novica: da se je znanima klepetuljama Grdinovi Jeri in Murnovi Lenki prikazal sam «ta črni».

To je prestrašeni ženski tako pretreslo, da sta se obe izpremenili. Začeli sta pogostoma hoditi v cerkev in veliko moliti, da si rešita svoji precej omadeževani duši.

Vsem ljudem se je to zdelo velika dobrota; skoro vse združbe in spletke so prenehale v družinah in soseski.

Čebulov Joško pa je bil kaj zadovoljen, kakor še nikdar v svojem življenju! «Dobro sem babnici preplašil — samo malo prepozno. No, da je le odslej mir!» ... Tako je govoril svojima zaupnima tovarišema Slapnikarjevemu kovaču in Mihovčevemu Jaku.

Mihovčev Jaka pa je še dostavil: «Dolinske troperesne deteljice ni za goveda in konje — ona izpametuje opravljive babnice, he, he, he!» ...

(Dalje prih.)

MERODAJNA JE REJA KRAV.

Po mnogih naših krajih se reja živine skoraj nikamor ne gane. Taka je kakor avoj čas. Po teh krajih manjka krme, manjka bikov, manjka dobrih krav in nazadnje seveda tudi dobrih dohodkov. Vsa reja je polovičarska in polovičarski so tudi njeni uspehi.

Ce hočemo rejo po teh krajih dvigniti, je zastaviti potrebno delo najprej pri kravah. Kravja reja s svojimi dohodki se mora najprej dvigniti, vse drugo pride pozneje. Najprej je treba skrbeti, da bo šlo mleko bolje v denar in da se bo vsa reja bolje izplačala. To je prvi korak. V primerni organizaciji je iskati potrebne pomoči. Brez skupnega dela se v živinoreji ne dá malemu posestniku ničesar izdatnega doseči. Po naših živinorejskih krajih je treba potem skupnega vnovčevanja mleka in mlečnih izdelkov priti do reje dobrih molznih krav. S tem bo pa ustvarjena vsa potrebna podlaga za nadaljnji razvoj naše živinoreje. Ce bo šlo mleko v denar in se bo reja dobro izplačevala, potem se bodo začele tudi krave bolj skrbno in bolj močno rediti. Začelo se bo bolj močno pridelovanje krme in tudi pokladanje bolj močnih krmil. Glede molznih krav bomo postali bolj izbirični in vse bolj se bomo lotili domače izpodreje dobrih molznic. Domača kravja reja se bo ustalila in nastopil bo trenutek, ko se bomo začeli vse bolj zanimati in ozirati za dobrimi plemenjaki. Čim bolj se bomo zanimali za kravjo rejo, tem bolj se bomo začeli brigati tudi za dobro bikorejo! Danes manjka po mnogih krajih še obojega.

Pomanjkljiva kravja reja s svojimi nepovoljnimi dohodki je glavni vzrok, da ne pridemo z našo živinorejo naprej in da je tako malo skrbni in dela za dobre plemenjake. Dokler bomo delali vsak na svojo roko, toliko časa tudi ne bo boljše. Živinoreja potrebuje skupnega dela in organizacije, in sicer skupnega dela v prid reji kot taki, skupnega dela pa tudi v prid vnovčevanju mlekarskih pridelkov. Najprej je treba poiskati vire, da dvignemo hasnovitost naše molzne živine, potem pa pride vse drugo samo po sebi, če se bomo zavedali svojih skupnih del in se poprijeli združnega dela. Tako nas uče izkušnje vsepovsod, doma in drugod. Vse pa prihaja po dobri kravjereji, ki je in ostane glavni temelj uspešne živinoreje.

Pregled letošnjega Ljubljanskega velesejma

Letošnji Ljubljanski vzorčni velesejem, ki se bo svečano otvoril 29. t. m., bo zelo pester in zanimiv ter bo zadovoljil kupce kakor tudi najširše sloje našega naroda. Razstava proizvodov je bogatejša in izbranejša kakor poprejšnja leta. Govori se, da bodo na velesejmu cene znatno nižje kakor do sedaj in bo torej imel vsak kupec priliko, da si krije potrebe ne samo iz prve roke, marveč tudi ceneje kakor doslej.

Velesejmska uprava je razstavljene proizvode razdelila na naslednji način:

V paviljonu «E» se bodo videli najprej naša papirna industrija, grafika, kartonaža, lepenka, pisarniške potrebščine, štamplije in zvezki. Tem predmetom se priključi les, in sicer najraznovrstnejša stanovanjska oprema ter pohištvo, pisalne mize in tapetniški izdelki. Pa tudi ostala lesna industrija polfabrikatov bo zastopana: razni čolni, lesna galanterija, okvirji, ribniška roba. Ena vabljivih zanimivosti letošnje prireditve pa je gotovo skupna razstava naše lesne industrije, katere se udeleži 45 tvrdk z izbranim lesom. Inozemstvo, zlasti Italija in Grčija, kaže baš za ta oddelek posebno zanimanje. Lepo izdelani plutovinski zamaški, sestavljeni v krasnih skupinah, so našim obiskovalcem že znani. Za lesno stroko se vrsti kemična industrija z najrazličnejšimi izdelki. Od čistila za čevlje, fotomanufakture, umetnih gnojil, olja, mila do sveč in voska, vse je zastopano. Za naše dame zanimiva kosmetika bo razstavila potom najrazličnejših tvrdk najnovejše preparate.

Proti izhodu paviljona se nahaja še živalska industrija.

Paviljon «F» nudi popolnoma drugo sliko. Obiskovalci se bodo divili mogočnim strojem za obdelovanje lesa in kovin, lokomobilam, za številne interese so pripravljeni mlekarski in opekarski stroji, pletilni stroji, sesalke, transmisije, turbine in strojni deli. Nadaljevanje paviljona «F» je paviljon «G», ki prikazuje najraznovrstnejše izdelke iz železa in jekla, orožje, municijo, električne in plinske naprave, kljuke, pile, posode, spojke, stavbeno okovje, štedilnike, verige, vijake, zavora, žage, žeblice, železne blagajne, aluminijeve izdelke, bakrene kotle, jedilno orodje, ključavnice, tehtnice. Zanimiva je tudi razstava avtomobilov, motornih koles in bicikljev, ki ima polno občudovalcev. Posebno interesantna pa bo letos velika razstava poljedelskih strojev in poljedelskega orodja najmodernejske vrste in po nizkih cenah, tako da gotovo ne bo noben kmetovalec odšel s sejma praznih rok. Vrsti se še kleparska galanterija, pločevinasti izdelki, tiskarski in knjigoveški stroji, palično in obročno železo, instalacijski material, bakrena žica in pa najmodernejshe — radio v bogati izbiri. Razna glasbila, sportno in telovadno orodje bodo gotovo tudi vzbudili splošno zanimanje.

Paviljon «H» je deloma trgovinski paviljon, kjer razstavi naša trgovina, deloma pa je podaljšek paviljona «I» za tekstilno stroko, konfekcijo, kožuhovino, perilo, blago, bombaževno tkanino, pletenine, preproge, uniforme, vrvarske izdelke. Zelo lepa je izložba neke svetovne tvrdke v perzijskih in orientalskih preprogah. Urad za pospeševanje obrti je pod spretnim vodstvom aranziral skupno razstavo naše male obrti, ki bo nudila dokaj zanimivega ne samo s stališča kupčije, nego tudi s stališča razvoja naše male obrti. Mestna plinarna bo letos praktično predvajala uporabo plina, njen prostor bo menda zbirališče vestnih gospodinj. Razni vozovi in kolarski izdelki na polpokritem prostoru tvorijo zaključek.

V paviljonu «I» bodo razstavljeni poleg splošne tekstilne industrije usnje in konfekcija usnja, gonilni jermeni, gornji deli za čevlje, leseni cveki, obutev, podplati, strojilni ekstrakti in usnjarska galanterija.

Nedvomno zanima čitatelje tudi, kaj se bo videlo na sejmišču pod milim nebom. Poleg najrazličnejših paviljonov naše industrije, traktorjev, poljedelskih strojev, voz, bo občudovanja vredna na novo postavljena enodružinska stanovanjska vila s krasnimi rastlinjaki in cvetličnjaki. Velesejmski prostor se je v teku let izpremenil v pravcati park z lepimi vrtnimi nasadi. Češki državni paviljon je letos zaseden po češki težki in železni industriji. Na vinskem prostoru pa se bodo nudila najboljše vina in sočni prigrizki naših domačih industrijskih podjetij.

Stalne legitimacije za letošnji velesejem veljajo 50 Din in upravičujejo imetnika do poljubnega večkratnega vstopa na sejmišče. Poleg tega pa upravičujejo letos tudi do brezplačnega vstopa na vinski prostor po 6. uri zvečer, tako da se vsakemu obiskovalcu izplača nakup legitimacije, ki velja za ves čas trajanja sejma in nudi enajst dni poučne zabave in užitka. Saj si kupec tudi ne more naenkrat ogledati izdelkov, ki ga zanimajo, marveč mora večkrat posetiti sejmišče.

Premajhen svetovni pridelek hmelja

V Savinjski dolini je te dni živahno vrvenje, ki ga povzroča hmeljska sezona. Po hmeljskih nasadih hitijo obiralke z delom, doma pa sušijo gospodarji pridelek in ugibajo, koliko metrskih stotov ga bo letos, kajti cene zadovoljujejo in savinjski hmelj, predvsem golding, ki se ga največ sadi v dolini, je letos tako odlične kakovosti, da se ni bati, da bi ga kupci ne marali.

Sicer pa se bo letos pokupilo vsako, tudi najslabše blago, ker po statistiki hmeljarske-

ga kongresa v Monakovem letošnji svetovni pridelek hmelja ne bo zadostoval za potrebe pivovarn. Seveda pa slabo blago kakor tudi lanske zaloge ne morejo doseči enakih cen kakor zeleno in dobro posušeno novo blago.

V naslednjem naj navedemo nekaj podatkov o lanskem letini in o cenitvi letošnjega pridelka. Nürnberška tvrdka Barth & Sohn ceni lanski svetovni pridelek na 1,329.000 starih centov (po 50 kg), dočim je hmeljarski kongres v Monakovem (Bavarska), ki se je vršil 15. t. m., ocenil v naprej letošnji svetovni pridelek na 884.000 starih centov. Po teh številkah bo torej letošnji svetovni pridelek hmelja za okrog 400.000 starih centov manjši kakor lani. Potreba pivovarn je po omenjeni tvrdki precenjena za letošnje leto na 1,089.000 starih centov. Ker bo znašal pridelek kakor rečeno le 884.000, bo pivovarnam manjkalo okrog 200.000 starih cent. Ako bi računali, da bo polovica tega primanjkljaja krita s starimi zalogami, bi še vedno nedostajalo 100.000 starih centov hmelja.

Premajhen svetovni pridelek more le ugodno vplivati na cene, kar se že opaža zlasti v Žatcu (Češkoslovaška), kjer so cene tekom enega tedna naravnost skokoma porastle na preko 4000 češkoslovaških kron za 50 kg (v našem denarju okrog 130 Din za 1 kilogram). Drugod cene niso tako visoke. Seveda se še lahko kaj obrne, dasi so prilike, kakor smo videli iz števil, ugodne za cene. Nihče ne more prerokovati, kako se bodo še razvijale cene. Uvaževati pa mora vsak hmeljar, da nobeno drevo ne zraste do neba. Hmeljarski kongres v Monakovem opozarja hmeljarje, naj prodajajo blago le v posameznih partijah, ne vsega naenkrat in naj ga ne silijo, da ne bo prevelika ponudba, kar bi lahko pokvarilo cene, ki bi letos morale biti spričo nezadostnega pridelka jako zadovoljive.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Zaradi dobre svetovne žitne letine so cene žita skoro po vsem svetu znatno padle, zlasti pa v Evropi, kjer je žetev posebno dobro uspela. Izredno močno se je pocenilo žito v Madžarski in Nemčiji. Pri nas je padec cen manjši. Ker je vrhu tega stanje dinarja visoko, naše cene inozemstvu ne prija in se skoro nič ne izvaja. Na novosaški blagovni borzi 26. t. m. se je trgovala pšenica po 265 do 270 Din, ječmen po 190 Din, turščica po 180 do 185 Din, nova turščica v naprej za dobavo v decembru-januarju pa po 135 Din. Cene kažejo nagibanje k nadaljnji oslabitvi.

GOVEJA ŽIVINA. Zaradi večjega izvoza v inozemstvo, predvsem v Avstrijo in Italijo, so v zadnjem času cene goveji živini nekoliko poskočile, kar je bilo itak pričakovati, ker je bila živina že izredno cenena. Vendar pa je podoba, da se povišane cene ne bodo obdržale, kajti na zagrebškem sejmu v sredo je bilo zopet opazati lahno oslabitev cen. Na mariborskem sejmu 25. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 8 do 8 Din 50 p, poldebeli voli 7 do 8 Din, plemenski 5 Din 25 p do 7 Din, biki za klanje 7 Din 75 p do 8 Din 75 p, molzne krave debele 6 Din 25 p do 7 Din 50 p, plemenske krave 5 do 6 Din, krave za klobase 3 Din 50 p do 4 Din 75 p, molzne in breje krave 5 Din 75 p do 7 Din, mlada živina 6 do 8 Din 75 p, teleta 11 Din 25 p do 13 Din 75 p.

SVINJE. Na zagrebškem sejmu so se prodajale za kilogram žive teže: hrvatske mesne svinje po 15 do 15 Din 50 p (zaklane po 18 do 19 Din), sremške po 18 do 18 Din 50 p (zaklane po 21 do 21 Din 50 p), prasci do enega leta po 13 do 14 Din, starejši po 14 do 15 Din.

KRMA. Na zagrebškem sejmu so bile naslednje cene: seno prvovrstno po 75 do 100 Din, drugovrstno po 50 do 70 Din, detelja, lucerna in otava, po okrog 100 Din za 100 kg.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je uobilo dne 26. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 782 Din 50 p do 792 Din 50 p, 100 italijanskih lir za 207 Din 5 p do 209 Din 45 p, 1 dolar za 55 Din 60 p do 56 Din 20 p, 100 češkoslovaških kron za 164 Din 90 p do 166 Din 90 p.

— Zakon o kmetijskih kreditih. Zbirka zakonov XVIII. snopič. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena brošuri 6:50 Din, s poštnino 7 Din. Pravkar je izdala Tiskovna zadruga v svoji zbirki zakonov 18. snopič, v katerem objavlja zakon o kmetijskih kreditih, ki ga je v preteklem zasedanju sprejela narodna skupščina. Nanj opozarjamo vse prizadete sloje, zlasti pa razne kmetijske zadruge in posojilnice.

— Številno razstavljalcev na letošnjem Ljubljanskem velesejmu. V Ljubljanski velesejem bo nudil zelo pestro sliko. Iz Slovenije razstavi 442 tvrdk, iz Hrvatske 54, iz Srbije 14, iz Avstrije 21, Češkoslovaške 37, Francije 6, Italije 23, Nemčije 30, Letonske 1, Švice 5, Amerike 13, Anglije 7; skupaj torej 653 tvrdk, od teh 143 iz inozemstva.

— Živahna trgovina s sadjem okrog Središča. Iz Središča ob Dravi nam pišejo: V našem okolišju imamo letos izredno dobro sadno letino. Povpraševanje za sadjem pa je baš tudi letos zelo živahno. Iz vseh krajev inozemstva se javljajo kupci in je bilo na naši postaji natovorjenih že

okoli 25 vagonov jabolk. Čim dozore poznejše vrste, bo število s središke železniške postaje odposlanih vagonov gotovo doseglo številko 100. Cena se giblje okoli 1:50 do 2 Din za kilogram. Z obžalovanjem pa moramo ugotoviti, da je cela kupčija, odnosno prodaja, zelo slabo organizirana. Pri velikem navalu so kupci jako izbirični; kmetje po nagovarjanju številnih mešetarjev pripeljejo sadje na postajo, kupci pa prepogosto potem blago ovržejo, zaradi česar imajo kmetje le škodo. Tu naj pomagajo in posredujejo tisti naši gospodje, ki imajo vedno polna usta ljubezni do kmeta, nas demokrate pa hočejo pred ljudstvom očrtniti.

— Načrt elektrifikacije ormoškega okraja. Pišejo nam: Premogokopna družba Ladanje dolnje namerava zgraditi pri svojem premogovniku v Ladanju veliko električno centralo, ki bi oskrbovala z električnim tokom ves ormoški okraj, razen tega pa še mesti Varaždin in Čakovec. Pogajanja omenjene družbe z mestoma Čakovcem in Varaždinom so se že pričela, v ostalih občinah, ki so istotako z zanimanjem sprejela ta novi načrt elektrifikacije, pa so se pretečeno nedeljo že vršili ustanovni občni zbori električnih zadrug, katere bodo stopile, ko stvar tako daleč dozori, v končna in obvezna pogajanja s premogokopno družbo Ladanje. Načrt je resen in ponudba za okraj ugodna; želeti bi bilo, da pride stvar do izvršitve, kar bi bilo velikanškega pomena za naš okraj.

DOMAČE NOVOSTI

* Novi tiskovni zakon. Ponovno opozarjamo dopisnike, da je novi tiskovni zakon izredno strog. Za prestopke in kršitve tega zakona so določene visoke zaporne in denarne kazni. Po novem zakonu odgovarjajo pred sodiščem vsi, ki pišejo v list, predvsem pa urednik. Zato bomo vsak dopis, ki ne odgovarja predpisom novega zakona, vrgli v koš v lastnem interesu in pa v interesu dopisnikov, ki enako odgovarjajo pred sodiščem za svoj spis. Kljub zadnjemu našemu opominu smo prejeli te dni več dopisov, ki niso za objavo. Vrgli smo jih v koš in prihranili dopisnikom eventuelne neprijetnosti.

* Kralj bo posetil Ljubljanski velesejem. V soboto popoldne bo kralj Aleksander, ki je visoki pokrovitelj Ljubljanskega velesejma, posetil sejmšče.

* Notranji minister v Ljubljani. Na povratku z Dunaja je prispel te dni v Ljubljano notranji minister Boža Maksimovič. V njegovem spremstvu se je nahajal mariborski veliki župan dr. Pirkmajer.

* Pašić gre v Francijo. Ministrski predsednik Nikola Pašić odpotuje danes 28. t. m. iz Karlovih Varov v francosko kopališče Evians les Bains. Na potu ga bo spremljal notranji minister Boža Maksimovič.

* Herman Wendel v Beogradu. V Beograd je prispel znani prijatelj Jugoslovenov g. Herman Wendel, kjer ostane osem dni, da obiše svoje prijatelje in da se seznani z novimi političnimi dogodki.

* Bivši angleški minister v Sloveniji. Bivši angleški minister Kemald je prispel te dni v Kranjsko goro. G. Kemald zelo ugaja Gorenjska.

* Permanentne legitimacije Ljubljanskega velesejma veljajo letos izjemoma tudi za brezplačni vstop na vinski prostor po 6. uri zvečer. Zato opozarjamo naše občinstvo, da se pri nakupu raje odloči za legitimacije kakor za navadne vstopnice za enkratni obisk.

* Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne. Le nekaj dni nas še loči od sestanka na Brezjah. Vabimo ponovno vse, ki ste prestali gorje svetovne vojne, da pohitite ta dan na Brezje, kjer si bomo po dolgem času zopet stisnili roke in se bratsko pogovorili. Za tovariše iz bivše Štajerske

bo vozil posebni vlak v soboto 29. t. m. ob 2. uri popoldne iz Maribora, bo prišel v Ljubljano ob 1/2. uri, na Otoče pa ob 9. uri. Vsi, ki ste doma ob tej progi, se poslužite tega vlaka. V nedeljo ob 1/2. uri zjutraj bo pa vozil iz Ljubljane poseben vlak do Otoč. Tovariši iz Ljubljane in okolice, poslužite se tega vlaka kot rednega ob 1/2. uri, ker bo na tem velik naval drugega potujočega občinstva. Izkaznice za polovično vožnjo boste dobili na Brezjah. Spravite dobro vozni listek, ki ga kupite na Vaši domači postaji, ne oddajte ga nikjer nikomur, ker velja tudi za vožnjo nazaj. Na veselo svidenje dne 30. avgusta na Brezjah!

* Ljubljanski škof v planinah. Ljubljanski škof dr. Jeglič je bil te dni v Logarski dolini in na Okrešlju. Potem je potoval s provincijalom dr. Prešernom in drugim spremstvom iz Luč v gozdarsko kočjo nad Planinškom in dalje mimo Lučke koče pod Velikim vrhom v Kocbekovo kočjo, kjer so prenočevali. Drugo jutro sta s provincijalom maševala v kapelici pri koči; potem so odšli v kočjo na Korošici, kjer jih je dobil dež. Po daljšem odmoru so šli v dežju čez Vodolohnika v Šibje v graščinsko kočjo, potem po štajerski Beli v Podoslovjek in z vozom v Gornji grad. Škof je navzlic svoji starosti, kajti šteje že 75 let, dobro hodil in bil vedno dobre volje.

* Slovesna otvoritev Doma na Krvavcu s službo božjo na prostem in blagoslovljenjem Doma se bo vršila v nedeljo 6. septembra.

* Nov kovani drobiž. V Zagreb je prispelo osem vagonov (200.000.000 dinarjev) kovanega denarja. Trije vagoni drobiža ostanejo v Zagrebu, štirje gredo v Beograd, eden pa v Ljubljano. V promet pride kovani drobiž po 2 Din, 1 Din in 50 par že te dni. Novi denar je kovan iz 75 % bakra in 25 % niklja. S tem pride zamazani papirni drobiž iz prometa.

* Nove poštne znamke. Uprava pošte je sklenila, da se nove poštne znamke ne bodo več tiskale v inozemstvu, marveč v naši državni tiskarni.

* Nova občinska gerenta. Občinski gerent v Mali Polani v Prekmurju Ivan Hozjan je na lastno prošnjo razrešen gerentske dolžnosti; na njegovo mesto je imenovan za gerenta posestnik Jožef Zalec. V Gornji Lendavi je namesto umr-

lega Mihaela Horvata imenovan za občinskega gerenta tamkajšnji posestnik Fran Bačić.

* Do leta 1926. se ne izdajajo potni listi za Zedinjene države. Ameriški konzul v Beogradu je ministrstvu za socialno politiko izročil seznam oseb, ki dobe potni list za Zedinjene države v dobi od 1. julija 1925. do 1. julija 1926. Seznam vsebuje 210 oseb, ki so prosile za potni list že pred letom dni, dvema ali tremi leti, pa so šele sedaj prišli na vrsto. Med temi je 104 Jugoslovenov, 106 pa Nemcev in Madžarov iz naše države. Ministrstvo za socialno politiko pred 1. julijem 1926. potnih listov ne bo izdajalo; izvzeti so le oni, ki potujejo izven kvote, kakor turisti, dijaki in žene ameriških državljanov.

* Ponarejeni 100dinarski bankovci. Finančni organi v Brodu so ugotovili, da krožijo v prometu ponarejeni 100dinarski bankovci, ki so zlepljeni iz polovice 100dinarskega in polovice 10dinarskega bankovca emisije iz leta 1893. in 1905.

* Smrtna kosa. V Kranju je preminul blagajnik tamkajšnje Mestne hranilnice g. Ivan Pirce, star 57 let. Pokojnik je bil vester uradnik, ljubezniv družabnik in odločen pristaš Samostojne demokratske stranke. Kot navdušen Jugosloven je vzgojil tudi svojo rodbino v strogo narodnem duhu. Njegov starejši sin Stanko je podpornik, mlajši Josip pa gojenec vojne akademije. — V Gornjem Logatcu je preminul posestnik g. Janez Nagode, glavar Orjune v Logatcu. Pokojnik je bil mož kremenitega značaja in vrl narodnjak.

* Smrtna kosa. V Stražišču pri Kranju je preminul posestnik, trgovec in gostilničar g. Valentin Benedik. Pokojnik, ki je bil več gospodar, je bil vedno zvest pobornik napredne misli. Kot taka je vzgojil tudi svoja sinova Ivana in Franceta. Kako je bil pokojnik priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega so poleg številnega občinstva udeležili Sokoli, domači in iz Kranja s praporom, ter gasilci, domači in iz Kranja. Pevci Narodne čitalnice v Kranju, pomnoženi z domačimi pevci, so pod vodstvom sreskega šolskega nadzornika g. Rusa zapeli pokojniku v slovo genljive žalostinke. Blag mu spomin!

* Pomanjkanje pitne vode v Dalmaciji. V mnogih krajih Dalmacije vlada že dalje časa suša in veliko pomanjkanje pitne vode. Zato je ministrstvo za vojsko in mornarico odredilo, da vojna mornarica prebivalstvu z ladjami dovažava vodo, kjer je to nujno potrebno.

* Snaženje železniških vagonov. Prometni minister je odredil, da se s strupenimi plini uniči ves mrčes po železniških vagonih. Potniki so bili doslej vedno v nevarnosti, da iz železniških vagonov zaneso v svoja stanovanja uši ali stenice. V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Osijeku, Subotici, Novem Sadu, Bečkerek, Sarajevu in Skoplju se ustanove posebni oddelki za desinsekcijo (uničevanje mrčesa) potniških vagonov.

* Smrtna nesreča na dolenski progi. Na dolenski progi je treščila od vzadaj v vlak avtodrezina, na kateri sta bila poleg službujočega šoferja inž. Turba in inž. Čehak. Šofer in inž. Turba nista bila resneje poškodovana, dočim je inž. Čehak utrpel notranje poškodbe in mu je zlomilo nogo, tako da je, prepeljan v bolnico, izdihnil.

* Trboveljske novice. Razpuščeno je Pazniško in delavsko podporno društvo, ker ne ustreza pogojem svojega obstanka. — Trboveljsko gasilsko društvo priredi v nedeljo 6. septembra ljudsko veselico v gasilskem vrtu. — Elektrifikacija Trbovelj prav lepo napreduje; električni tok dobivajo sedaj najbolj oddaljene trboveljske vasi. — V zadnjem času je bilo upokojenih 35 rudarjev z mesečno pokojnino okoli 800 Din, medtem ko so bile podeljene rente za utrpele nezgode v Trbovljah štirim, v Hrastniku pa dvema osobama. — Okrevališče za rudarje v Gaberskem bodo pričeli graditi šele drugo leto; s pripravami pa bodo pričeli letos. — Kolavdacija električne napeljave iz centrale v Hrastniku k razdelilniku in v brusilnico steklarne se bo vršila v ponedeljek 31. t. m. — Nova bolnica se bo v kratkem

izročila prometu. — Trboveljski Sokol priredi v nedeljo 6. septembra javno telovadbo v prostorih Sokolskega doma. — Stavbno gibanje razveseljuje. G. Omerzu je dal podreti svojo staro hišo poleg trboveljske šole in si bo dal na istem mestu zgraditi novo.

* **Smrtna nesreča v idrijskem rudniku.** Te dni se je pripetila v idrijskem rudniku strašna nesreča. Trije rudarji so hoteli pred časom zapustiti rudnik. Stopili so v dvigalo in vzeli, da bi laže opravičili odhod z dela, s seboj še železno cev. Petdeset metrov pod izhodom se je cev uprla v železno traverso in je vrgla dva rudarja, Antona Moravca in Ivana Vilerja, iz dvigala. Oba sta bila na mestu mrtva. Tretji tovariš Ferjančič je ostal v dvigalu, toda je od strahu padel v nezavest.

* **Smrtna nesreča.** Iz Sv. Marjete pri Rimskih toplicah nam pišejo: V torek 25. t. m. popoldne je Jožko Resnik iz Marije Gradca pri Laškem obiskal svoje delavce, ki so spravljali smrekov les po drči v Ogečah. Do prvih dveh delavcev, ki so se nahajali v sredi drče, je dospel srečno in jima še izročil nekaj okrepčila. Nato je še pomagal delavcem pri nevarnem delu, na kar so zaslišali ropot iz zgornjega dela drče. Vsi trije so se še pravočasno umaknili iz drče. Nesrečnik je skočil med štiri bukke, misleč, da je na varnem. Bliskoma je priletela iz strmine po zraku smreka in zadela nesrečnika v hrbet. Resnik je bil na mestu mrtev. Ob 10. uri so ga prinesli po strmini v Ogeče, odkoder so ga odpeljali v Laško. Pokojnik je šele pred nekaj meseci prevzel po umrlem očetu posestvo in bil star komaj 20 let.

* **Rešil sestro, a sam utonil.** V Beogradu sta se v ponedeljek kopala v Donavi 15letni Gustin Tunis in njegova 14letna sestra. Nenadoma je začela sestra v globoko vodo in začela klicati na pomoč, ker ni znala plavati. Brat je takoj plaval do nje, da bi jo rešil. Toda pri tem se ga je sestra, kakor se to rado dogaja, tako krčevito oprijela, da ni mogel plavati in sta se oba pričela potapljati. Ljudje, ki so ves prizor gledali, so prišli hitro na pomoč, toda rešili so samo deklico, dočim je njen brat izginil v vodi.

* **Strašno neurje z viharjem nad Bačko.** Letos se sploh povsod po svetu vrste neurja za neurji, povodnji za povodnjimi, viharji za viharji. V torek je zadela katastrofa Bačko. Med orkanom se je vtila silna ploha z debelo točo. V trenutku je izstopila voda. Subotica je bila nenkrat podobna jezeru. Poleg tega je vihar porušil več hiš, razbil okna, odnesel strehe, izrval drevesa. Več ljudi je prišlo ob življenje, mnogo pa jih je več ali manj ranjenih. Močan vihar je bil tudi v Beogradu, kjer je dvignil v zrak beograjski prah in pometal s streh nekaj opeke. Človeških žrtev v Beogradu ni bilo. Istočasno kakor v Bački je bilo neurje tudi v ostali Vojvodini. Škoda, ki jo je povzročila vremenska katastrofa v Vojvodini, se ceni na 25 do 30 milijonov dinarjev.

* **Neurje nad Gorico.** V torek okoli 21. ure je nastala nad Gorico strašna nevihta. Silen vihar je odnesel streho južnega kolodvora, vojašnice na Tržaški cesti in številnih poslopij, ki se nahajajo v kolodvorski bližini. Vihar je izruval mnogo dreves in brzojavnih drog. Mesto je bilo zavito dalje časa v neprodarno temo, ker je električni tok prenehal delovati. V Štandrežu je vihar porušil nekatere barake, pri čemer je bilo dvoje človeških žrtev. Več oseb je bilo ranjenih.

* **Čudna strela.** Na Visokem nad Kranjem je udarila strela 14. t. m. okrog poldne v hišo Jožefa Studena. Strela je padla v obliki velike ognjene strele v vežo, kjer se je razletela na več ognjenih žarkov. Dasi so bili domači ljudje skoro v neposredni bližini, se vendar ni nikomur zgodilo nič zalega.

* **Požar na Bledu.** Na Bledu je v nedeljo ponoči na nepojasnjem način nastal požar v gospodarskem poslopiju trgovca Frana Zupana. Požar je upepelil tudi hišo in gospodarsko poslopje posestnika Franca Vidica. Odločnemu nastopu gasilnih društev z Bleda, Rečice, Gorij, Zasipa,

Breznice, Žirovnice, Ribnega in Bohinjske Bele se je posrečilo omejiti požar.

* **Streha se je udrila.** Te dni se je odtrgalo okrog 50 kvadratnih metrov strehe na poslopju stare predilnice na oglu Miklošičeve in Pražakove ceste v Ljubljani in padlo na dvorišče. Vzrok je bilo preperelo bruno, ki je nosilo kos strehe in se je zaradi teže prelomilo. Nesreče zrušenje strehe ni napravilo nobene.

* **Ogenj v Dravljah.** V nedeljo ponoči se je v Dravljah v strehi hiše, ki je last Jakoba Tomšiča, pojavil ogenj, ki je v hipu objel slamnato streho. Prva je zapazila požar sosedka Marija Rojinova, ki je opozorila vse tri stranke, stanujoče v goreči hiši, in nato druge ljudi, da so priklicali domače gasilce. Sosedne hiše so bile v veliki nevarnosti, da preide ogenj tudi nanje. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno. Najbrže je padla iz dimnika na slamo iskra in povzročila požar. Škoda, ki jo je napravil ogenj, znaša okrog 15.000 Din, a je z zavarovalnino krita.

* **Samomor v Ljubljani.** Te dni zvečer je skočila z brvi za deželno bolnico v Ljubljano neka ženska. V tistem času sta šla čez most akademik Pečanin in kemik Arandjelović, ki sta čula iz vođe ženske krike na pomoč. Arandjelović se je takoj sčel, hoteč oditi ponesrečenki na pomoč, vendar radi teme ni videl ničesar. Kriki so se še večkrat ponovili, utihnili so šele ob Zaloški cesti. Kričanje na pomoč je slišal tudi na Zaloški cesti stanujoči Metod Kočevar, ki je šel s svetiljko k obrežju Ljubljane. Na poti proti tovarni Hribar je našel črn ženski slammik in črno pompaduro, ki je vsebovala listnico z 215 Din, več listin, vizitko in spričevalo o cepljenih kozah, oboje na ime Ivana Ničman, Prečna ulica št. 6. Drugega dne so kriminalni uradniki na obeh straneh preiskali obrežje Ljubljane, vendar utopljenke niso odkrili. Na policiji se je dopoldne javil Avgust Ničman, pretikalec v mestni elektrarni, ki je v najdenih predmetih spoznal lastnino svoje sestre, šivilje Ivanke Ničmanove. Kakor izpoveduje njen brat, jo je dne 6. januarja t. l. zadel mrtvoud in od tega dne dalje duševno ni bila povsem normalna.

* **Samomor rojaka v Ameriki.** V Conemanghu se je ustrelil v svoji hiši v glavo rojak Josip Svoboda in je bil mrtev na licu mesta. Baje se mu je omračil um. Pokojnik je bil star 40 let in je zapustil vdovo z devetimi otroci. Zadnje dni se je večkrat prepiral z ženo in otroci ter jim grozil.

* **Američani so prišli kupovat naša — dekleta.** V nedeljo je beograjska policija aretirala tri severnoameriške cigane, ki so prišli v Jugoslavijo nakupovat — dekleta. Ponujali so za vsako dekle 1000 dolarjev. V Šabcu so cigani odkupili Nitu Todoroviču hčerko ter kupili še več drugih deklet. Pri zasliševanju so se vsi trije vedli zelo predrzno ter naglašali, da so svobodni ameriški državljani, katerim ne more nihče ničesar. Pri njih da je nakupovanje deklet zgolj star običaj. Beograjska policija jim bo ta običaj izbila iz glave.

* **V morje se je vrgla v Napolju 24letna Slovenka Amalija Komavlijeva iz Podgore pri Gorici,** ker jo je zapustil njen italijanski ljubimec. Iz morskih valov sta jo potegnili še živo dva mornarja.

* **Samomor.** V Vevčah se je ustrelila 17letna Štefka Zajčeva. Orožništvo je spočetka sumilo, da gre za umor in je aretiralo nekega fanta. Pozneje pa se je izkazalo, da je umor izključen in da se je deklica sama ustrelila. Ni pa še jasno, kaj je mlado dekle gnalo v samomor.

* **Strašen samomor.** Te dni se je ponoči vrgel pod vlak v Rožni dolini pri Ljubljani Ivan Podobnik, begunec iz zasedenega ozemlja. Vlak mu je truplo strašno razmesaril. Najprej so našli le razmesarjeno truplo brez glave. Šele ob 5. zjutraj so dobili tudi razbito glavo, oddaljeno skoro 2 km od mesta nesreče. Podobnik, ki je bil miren in dostojen mladenič, je storil samomor iz nesrečne ljubezni.

* **Smrtna obsodba.** Okrožno sodišče v Sarajevu je obsodilo na smrt seljaka Nedeljka Mitro-

vića, ki je svojo ženo zadavil ter njeno truplo zakopal v nekem grmovju.

* **Izredno veliko truda si prihranite, ako pri pranju uporabljate samo milo «Gazela».**

Kapelica na morju

Nedaleč od Beneta za oltarjem roveglia se nahaja v morju na stebrih lepa kapelica, v katero prinašajo beneški čolnarji cvetna darila.

V konsumu.

Kaplan: «Plačajte tistih deset dinarjev, ki ste jih dolžni! V teh časih ima denar dvojno vrednost.»

Kmet: «Tako? Potem pa imejte tu pet dinarjev. Ker ima denar dvojno vrednost, vam nisem nič več dolžan!»

Brez matere.

Otrok: «Jaz nisem nikoli poznal svoje matere.»

Tujec: «Ubogo dete, kako da ne?»

Otrok: «Veste, oče me je dobil od tete!»

Poučna slika.

Učitelj razkazuje v šoli podobo Adama in Eve v raju ter razlaga zgodbo o grešnem jabolku. Končno vpraša Janezka: «Česa nas torej uči ta slika?»

«Da moramo manj sadja uživati,» se odreže Janezek.

V šoli.

Učitelj poskuša otrokom razložiti pojem poštenosti z različnimi primeri. «Jurček, če bi n. pr. tvoj prijatelj posodil tebi suknjico in bi ti v žepu našel pet dinarjev, ali bi jih obdržal?»

«Ne, gospod učitelj.»

«Vidiš, tako je prav. Kaj bi torej napravil?»

«Tako bi stekel po sladkorčke.»

Ljubezniva žena.

Zdravnik: «Tako, milostiva je bolna? Pa sem slišal, da je gospod soprog padel s konja in se težko poškodoval.»

Gospa: «Seveda je padel, pa se mu ni nič zgodilo, le jaz sem se tako prestrašila, da sem zbolela.»

Kranjska.

Ožbovt in Gašper sta modrovala in se dajala, kdo bo drugega nadkrilil po svoji modrosti. Pa je menil Ožbovt: «Ali veš, zakaj je Bog klical Kajna, ko je ta umoril svojega brata: Kajna, kaj si storil?»

Gašper: «Ker ga je hotel pripraviti do kesanja po storjenem zločinu.»

Ožbovt: «Ničesar ne veš. Klical ga je za Kajna zato, ker mu je bilo pač tako ime. Če bi bil Janez, bi ga gotovo poklical za Janeza...»

Kmetijski povestici

Očiščevanje

Slabo se je godilo Godeževemu Nacetu na stara leta. Vso doto in ves zaslužek je zapravil v mladosti, katero je preživel z malimi izjemami v tujini daleč od svojega doma. Pijančevanje ga je — kakor mnoge druge — ukanilo za življensko srečo.

Pohabljen, slep in brez sredstev se je na starost privlekel ob palici v domači kraj. Njegov brat ni imel kamenitega srca ter ga je iz usmiljenja sprejel pod domačo streho. Tu je bil določen Nacetu prostorček za počitek, pa tudi za pokoro na raznovrstne pregrehe, od katerih se je moral za vedno posloviti.

Kakor pa se je težko otresti misli na prijatelja, tako se tudi Nace ni mogel odreči hrepenenju po pijači, katere je bil navajen.

«Ej, to smo ga pili,» je pravil vaškim fantom, sedeč na klopi pred hišo. «Od jutra do večera so zveneli kozarci in vino je teklo od mize.»

«Zato pa na starost požirate suhe sline,» mu je oponesel sosedov navihanec.

Nace se je zamislil v svojo usodo. Mrtvo oko mu je iztisnilo solzo, ki je zdrknila po njegovem velem licu. Obenem pa mu je vskipela jeza na vse, kar ga je vrglo v bedno stanje. «Vrag naj podere celi svet!» se je razhudil in zamahnil s palico.

«Stojiš na robu groba in preklinjaš,» ga je posvarila pobožna bratova žena.

«Cilka, ne zameri,» se je pošalil, «tebi hudobec ne bo storil ničesar žalega.»

«Nace!» mu je požugala z vso resnobo. Jesen se bliža, ti pa še od Velike noči nisi bil pri spovedi. Glej, da se zopet očistiš in izpoveš. Tebi je treba!»

«Seveda, ker lažim za dekleti.»

«Vseeno. Pripravi se, pojdi in pazi, da kam ne padeš in da te kdo ne povozi.»

Nace je vedel, kaj se pravi oporekati bratovi boljši polovici, zato je brez odloga zamenjal vrhno obleko ter se je napotil k fari opraviti, kar mu je bilo naročeno.

«No, kam pa, Nace?» so ga vpraševali mimoidoči.

«K spovedi, na očiščevanje,» je odgovarjal, iščoč s palico okrog sebe prave poti.

Nedaleč od farne cerkve je zgrešil pravo smer. Zavil je po stranski poti proti gostilni, kjer so ga opazili napol pijani gostje — njegovi nekdanji prijatelji.

«Oho, Nace, naš pozabljeni dobrovoljček!» so ga pozdravili skozi odprta okna, skrivaj pa so si namigavali, kako bi ga zopet po dolgih letih pošteno potegnili.

Brž so mu iz ostankov vina, piva in žganja napravili pijačo ter mu napolnili velik kozarec, vedoč, da ga bo brez poskušanja v dušku izpraznil.

«Se so dobri ljudje na svetu,» jih je pohvalil, ko ga je nekdo izmed pivcev pripeljal v gostilno.

«Na, pij, Nace, pij,» so ga šilili po stari pivski navadi, «gotovo si žejen.»

«Dolgo je že nisem pokusil kapljice. Kaj pa imate dobrega?»

«Kapljico svetega Antona, pristno laško vino,» mu je povedal prijatelj ter mu je potisnil v roko kozarec z neokusno mešanico.

«Vino svetega Antona, ki rase okrog Padove, v njegovem rojstnem kraju! Prijatelji, pijno ga s spoštovanjem! Na vaše zdravje!»

Pobožno je spačil starikavo lice ter je pokusil čudodelno kapljico. Po vsakem požirku je dvignil obraz proti nebu kakor kokoš, ki po veri preprostih mamc za vsako kapljico vode zahvali Boga.

«Ha, ta okus!» je hvalil brozgo. «Kako lepo greni po ustih... Res, posebne vrste pijača, kot nalašč za moj želodec.»

«Lahi jo pijejo le ob izrednih svečanostih.»

«Verjamem, verjamem. In pa cena, cena — drago mora biti tako vino.»

«Zate je zastoj, ker smo prijatelji.»

«Bog vam povrni na tem in na onem svetu!» Nace je izpraznil kozarec, nakar se je slastno obliznil in hvaležno nasmehnil.

«In kako me greje!» se je ponesel po kratkem času. «Potim se, da mi teče po životu. Obenem me popušča otrplost in obema novo življenje.»

Mahoma mu je pričela rasti živahnost in dobra volja. «Fantje!» je vzkliknil, «kri se mi pomlaja, mladost je na pohodu. Taka pijača ima nekaj v sebi, zato so pa Lahi tako veseli ljudje. Godci, kje so godci? Ali ne bomo nič plesali?»

«Pleši!» so ga silili pijanci in nekdo mu je zažvižgal poskočnico.

«Juhe!» je zavriskal in poskočil, zasukal se je ob palici, padel ter se je zopet pobral. Pred njim so se razmikali stoli in padali na tla.

«Tako dobro se mi že davno ni godilo,» se je radoval. «Ven me peljite v naravo!»

Dva pivca sta ga poslušno zgrabila — eden za rame in drugi za noge — ter sta ga položila zunaj pred hlevom na kup gnoja.

«Tu je prijetno. Kakor na pernici sedim in kadar se premaknem, se vdere pod meno!»

Poln alkoholskega veselja je otepaval z rokami in nogami po mehkem gnoju. Umazana tekočina se je prijemala obleke in obraza.

Kmalu se je nabrala ob gnojišču kopica otrok. Na krčmarjev ukaz so ga naložili v samokolnico ter ga peljali domov. Spremljala ga je dolga vrsta vaških nagajivcev, ki so voz okrasili s cveticami in zelenjem. Z glasnim vriščem in krikom se je sprevod pomikal proti Godežu.

Zabavna vožnja je pijanemu starcu zelo ugajala. «Prijatelji, to vam je dan!» je kričal, čepeč na samokolnici. «Vse je v rožicah, jaz pa v sredi!»

«Spet se ga je navlekel,» je vzdihnil Godež, ko je zagledal brata. «Nikdar več ga ne pustim samega od doma.»

«K spovedi sem ga poslala,» mu je tolmačila žena. «Namesto da se je očistil, se je umazal, ta grdoba.»

«Ne huduj se, Cilka,» jo je tolažil Nace, hoteč jo objeti. «Ali mi ne privoščiš nekoliko nebeškega veselja?»

Godež je odgnal otroke ter ga je z bratovsko ljubeznijo spravil iz samokolnice. Pomagala mu je tudi Cilka, ki pa od takrat ni več poslala grešnika na očiščevanje.

Pijančev boj in zmaga

Na Robovju so obhajali misijon. Ogromne množice so se valile proti farni cerkvi ter jo napolnile do zadnjega kotička. V pretežni večini so prevladovala ženske. Oznanjen je bil govor za pijance, ki so se zbal bodečih očitkov ter zavili v krčmo, ker jim ne bo treba poslušati zbadljivih opominov.

Med moškimi, ki so se ta dan odločili za cerkev, je bil tudi Požirnik z dolgim rdečim nosom, krivimi nogami in vedno mokrimi očmi. Že pol kmetije je pognal po grlu in še vedno ga je mučila žeja. Večkrat pa je mislil na poboljšanje in zato se je podal v cerkev, da se naučijo božje besede in odvadi pijančevanja.

Postavil se je pod prižnico na mesto, kjer ga bo zadela vsaka beseda in bo gledal zraven tudi

kretnje slovitega govornika. Daleč naokrog si je napravil prostor v zavesti, da bo govor veljal le njemu, dočim so vsi drugi neopravičeni vsiljivci.

Težke in ostre so bile govornikove besede. Mraz in vročina sta preletavala ubogega Požirnika ob mislih na svojo malovrednost.

«Pa ga res ni na svetu slabšega in bolj umazanega od mene,» je menil sam pri sebi ter je skesano povsili glavo. Od časa do časa pa jo je ponosno dvignil in tedaj je nameril svoj nos v prižnico v dokaz, da so med poslušalci tudi možje, ki ne le poslušajo, ampak tudi občutijo, kar se jim pripoveduje.

«Pijanost razdira hiše in požira premoženje,» je grmel duhovnik.

«Res je,» je pritrdil Požirnik. «Pol kmetije sem že zapil, pa me še vedno žeja.»

«Sledite angelu treznosti ter se odpovejte hudiču, pokrovitelju požrečnosti, ki vas pogreza v lužo pijančevanja,» je poudarjal govornik. «Samo nekoliko premagovanja in dobre volje je treba, pa mora iti.»

«Mora iti!» je ponovil Požirnik. «Aha, gostilna 'pri Luni' — tam je tista luža... Nocoj pojdem mimo, pa se ne oglasim, četudi poginem od žeje. Moram se premagati!»

S takim sklepom in pritrditvijo z glavo zapuščal cerkev. Ljudje so ga opazovali, zakaj čudno se jim je zdelo njegovo obnašanje.

«Kaj ti je zopet, Miha?» ga je nagovorila pod korom radovedna ženica.

«Nič!» se je odrezal. «Samo žejen sem, ampak ne pijem ničesar.»

Zavil je proti domu. Čim bolj pa se je bližal gostilni, tem bolj je rastla prisotnost dobrega in hudobnega angela, ki sta se prepirala radi njegove žeje. To je bilo besedičenje in nasprotovanje! Mihi je skoraj odpovedalo uho. Da ju ukroti, je prevzel predsedstvo in kričal, naj govori samo tisti, komur bo dal besedo.

«Angel, tiho!» mu je zapovedal kot predsednik. «In ti hudobec tudi nimaš besede!»

«Dovoli mi, da govorim,» ga je sladko zaprosil angel.

«Tiho,» mu je ukazal. «Najprej bo govoril hudobec, ker se bolje pozna. Torej, praviš, da bi stopil v gostilno? Misel ni preneumna... Zakaj bi ne šel, če sem žejen?»

«Napij se vode,» mu je svetoval angel.

«Po vodi ščiplje v trebuhu,» ga je zavrnil hudobec.

«Po vinu boš pijan,» ga je opomnil angel.

«To je res,» je potrdil Požirnik.

«Boljša je pijanost kot bolezen,» je modroval izkušnjavec.

«Glej ga, modrijana,» se je Miha namuznil. «Pozna se mu, da ni prišel letos na svet!»

«Pijanost je greh!» ga je angel opozoril.

«V vinu je veselje,» mu je hudobec pošepnil na uho. «Pil ga je celo svetopisemski Noe.»

«Aha, že res!» je prikimal Požirnik. «Pravijo, da se ga je večkrat pošteno navlekel.»

«Miha, premagaj se!» mu je angel prigovarjal. «Kako sladko ti bo pri srcu po prestanem boju!»

«Rad bi se premagal...»

Požirnik je prišel do gostilne ter se je ustavil. Na vso moč mu je zadisalo vino in hudobec ga je siloma vlekel proti vratom.

«Krčmar ima ženo in otroke. Imenitno do bro delo vršiš, ako ga podpiraš.»

«Potemtakem je brezsrčno, če se ga izogibam. Usmiljenje je vendar lepa čednost.»

«Miha, pokaži trdno voljo,» ga je angel vzpodbujal.

«Voljo bi imel, voljo, zraven sem pa tudi žejen,» je priznal Požirnik ter se je pomaknil za korak proti vratom.

Vrag se je škodoželjno zarežal, kljub temu pa angel ni hotel odjenjati.

«Miha!» ga je vnovič zaprosil, «samo enkrat me ubogaj ter se premagaj. Videl boš, kako srečnega se boš počutil po izvojevanju zmagi.»

Požirnik je omahoval med žejo in trdnim sklepom. Praskal se je za ušesi in končno se je

odločil, da pojde domov. Izkušnjavcu so se od jeze izbulile peklenske oči.

Komaj je napravil Miha nekaj korakov, ko je začutil, kako ga ovira neka nevidna sila ter ga vleče nazaj v gostilno. Ob vsaki stopinji mu je omahnila noga in skoraj bi bil padel v «lužo», da ga ni angel krepko potisnil naprej. Pa tudi sim si je pomagal ter se je čvrsto oprijel ograje. Skoro bi bil podlegel v dušnem boju, da se mu ni hipoma rodila rešilna misel.

Odločno je prijel za klobuk ter ga je vrgel v smer proti domu. Pomagal mu je tudi veter in Miha je tekel za njim daleč proč od gostilne. Ko ga je pobral, ga je vnovič zaupal vetru, ki mu je ponovno priskočil na pomoč. Končno ga je otrkal prahu ter se je zmagovito ozrl nazaj proti gostilni.

«Zmagal sem,» je vzkliknil vzradoščen. «Angel ima prav. O, kako sladka je zavest izvojevanje zmage! Samo trdne volje je bilo treba in ničesar drugega. Kdo bi mislil, da imam v sebi toliko moči! Vsa čast ti, Miha, vsa čast!»

«Neumnež!» se je po kratkem odmoru udaril z dlanjo ob čelo. «Samega sebe me je sram. Ali se nisem moškc držal? Zdaj pa le hitro, Miha! Za liter najboljšega bom plačal, saj sem ga tudi zaslužil.»

Ne oziraje se na angela, ne na izkušnjavca, jo je v zavesti zmage ubrisal nazaj proti krčmi. Izvršil je dejanje, ki zasluži plačilo in mora biti plačano s pijačo.

Pozno v noč je kolovratil iz gostilne proti domu. Jezik in noge so se mu zapletale, dokler ga niso končno zanesle pod mejo, kjer se je prebudil drugo jutro.

Stara in nova Ljubljana

O Ljubljani pravijo nekateri, da je dolga vas. Vendar pa Ljubljana vedno bolj zadobiva pravo mestno lice, le predmestja so še precej vaška. Poleg visokih hiš vidiš travnik, nekje ob kraju par gred, iz katerih poganja slaboten fižol ali pa krompirjevo stebelčevje. Posebno po Zgornjih Poljanah, v Kurji vasi, Kravji dolini, Blatni vasi, Krakovem in Trnovem je idiličen vaški vtis poudarjan z rožmarinom in bujnimi nageljni na oknih. Poleg tega ti pošteno udari pod nos prava živinska gnojnica. Med poslopji pa se nahajajo lepo obdelani zelenjadni in sadni vrtovi ter njive.

Torej gospod in kmet sta v Ljubljani doma. Za vsakega ima nekaj. To ni gosposko mesto, kakor so druga mesta, kjer se ti vrsti palača za palačo, da se čudiš, odkod se je vzelo toliko bogatinov, kjer je vsaka palača tudi velika kasarna, v kateri živijo ljudje tesno skupaj ter umirajo na pomanjkanju zraka. Ljubljana in Ljubljančani se ne skrivajo za navideznim bleskom, živijo in mirjo, kakršni v resnici so in kakršne jih v resnici vidiš na zunaj. Novi časi Ljubljano sicer močno izpreminjajo, marsikaj se je moderniziralo in se še modernizira, pa vendar se nam zdi, da bo še dolgo časa trajalo, preden bo zgubila svoj patrijarhalni domači značaj in preden bo postala ena sama velika kasarna.

Ljubljana — prestolica Slovenije — pa je kljub vsem morebitnim napakam, ki jih lahko najde kdo v njej, pa naj jo gleda s te ali one strani, z gosposkega stališča ali s stališča preprostejšega človeka, ljuba vsem Slovincem, ker je zgodovina slovenskega ljudstva tesno zvezana z njo in ker hrani Ljubljana mnogoštevilne spomenike življenja, trpljenja in veselja slovenskega ljudstva.

svoje opravke, pa gledaš to in gledaš ono. Nič se ne čudiš, saj ti je že vse znano od Figovca na Dunajski cesti do Češnovarja na Dolenjski cesti, od Krakovega do sejmišča ob klavnici.

Pa vendar se ti včasih ustavi korak in vprašaš začuden: Kaj pa to? Tako greš na primer po Poljanski cesti, pa zagledaš na hiši št. 33 vzdano črno železno kroglo. Zakaj, odkod? Prijatelj, ki te spremlja, ti pove, da je to francoska topovska krogla iz časov, ko so Francozi streljali z Golovca in Šišenskega vrha na avstrijsko posadko na Ljubljanskem gradu in ko so Avstrijci sramotno kapitulirali pred francosko modro-belo-rdečo zastavo. Stara rjava krogla, skoro brezpomembna! Pa je vendar spomin na čase, ko je pred več kot sto leti zapel prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik navdušeno himno ob prihodu Francozov «Ilirija oživljena!» Bila je ta Ilirija, od Francozov ustanovljeno kraljestvo, nekaka predhodnica naše Jugoslavije. Združila nas je z delom naših južnih bratov v skupno politično-upravno celoto in Vodnikova pesem o oživljeni Iliriji je več kot sto let navduševala slovenske rodoljube in jim kazala pot k zedinjenju Slovencev z ostalimi jugoslovenskimi plemeni v mogočno jugoslovensko državo. Svetel trenutek je bil v zgodovini Slovencev, ko je zapel Vodnik «Ilirijo oživljena» in ona francoska krogla na Poljanski cesti naj bo majhen spomenik na one čase...

Greš po Ljubljani, hodiš sem in tja, pa zaideš med krakovske nizke hišice, postavljene ob skrbno obdelanih vrtovih, ki preskrbujejo Ljubljančane z zelenjavo, kadar jedo in kadar ne jedo pečenke. Pa vidiš tam v Krakovski ulici na hiši

pravijo kužno znamenje. V srednjem veku je razhajala v Ljubljani, zlasti v Trnovem in Krakovem, v vaseh pred tedanjo Ljubljano, kuga, ki je pomorila nešteto ljudi. Pravijo, da se je kuga ustavila pri hiši, kjer je omenjeno znamenje vzdano. Tudi to znamenje je majhen spomin na življenje in trpljenje naših dedov!

In greš na sprehod v tivolski park. Prideš do tivolskega gradu, ki ga je svoječasno postavil za svoje letovišče ljubljanski škof Tomaž Hren. Ob vznožju stopnišča, ki vodi iz parka v grad, so postavljeni štirje bronasti psi. Nič posebnega ni

na njih; pes je pes. Pa vendar imajo tudi ti psi svojo zgodovino. Ljudska povest pravi, da je umetnik, ki je pse izdelal, stavil za veliko vsoto denarja, da bo napravil take, da jim ne bo ničesar manjkalo. In res psi so bili izdelani in vlti, kakor se to spodobi za dobrega umetnika. Zbrala se je gospoda in hvalila delo, nihče ni opazil nedostataka. Pa je prišla zraven stara ženica in je našla, da nimajo psi jezikov. Ženica je pač najprej mislila na jezik, ki ji je najbrže sami hudo nagajal. V resnici psi nimajo jezikov, umetnik je stavo zgubil, z njo vse svoje premoženje in obupan se je ustrelil.

Tako vidiš, prijatelj moj, te majhne stvari spominjajo na velike in več ali manj zanimive dogodke iz zgodovine življenja ljudi. Treba je samo, da imaš odprte oči, pa dostikrat vidiš in zveš stvari, ki so ti v razvedrilo in zabavo. Če boš hodil z odprtimi očmi po svetu, boš videl ne samo v dolgi vasi, ki ji pravijo Ljubljana, ampak tudi drugod mnogo majhnih stvari, ki so na videz brezpomembne, ki pa so v zvezi z velikimi dogodki. Kadar ti bo dolgčas, glej, poslušaj in misli, pa boš vedno našel dovolj zabave!

Kdo bi govoril o stvareh, ki so znane že vsakemu šolarju ljudskih šol? Izprehajaj se po Ljubljani, kadar ti čas preostaja, ko si dovršil

št. 26 vzdanega malega angela, ki sedi na mrtvaški glavi in drži v desni roki krsto. Izdelan je iz žgane ilovice in je pobarvan. Temu znamenju

Recept.

A.: «Zdravnik mi je rekel, da moram čaj vedno razredčiti.»

B.: «Ali to tudi delaš?»

A.: «Seveda, z rumom.»

Ne nese.

Kunigunda: «Beračenje vam mora prinašati prav lepe dohodke.»

Berač: «Kaj še, gospa! Pri tem poslu še lahko pridem na beraško palico.»

Iz otroških ust.

Oče: «Na kaj pa vedno čakaš pod oknom?»

Sin: «Stric je dejal, da mečeš z obema rokama pri oknu denar na cesto.»

cesti posteljo. Tam zopet je dokazoval neki nadpis, da se je nahajala v poslopju trgovina s kolesi, a v lokalu samem ni bilo več sledu o kolesih. Iz brezstrešnih nadstropij je visela razna posteljnina, v neki trgovini z moškimi oblekami so našli samo par svilenih srajc.

Kako strahovit je bil ciklon, je razvidno zlasti iz dejstva, da so našli v nekem jarku težke srebrne čajne posode, ki jih je vrgel ciklon iz trgovine, oddaljene 40 metrov od dotičnega jarka. Debela drevesa je vihar enostavno izdril in jih vrgel po tleh. Železniški tir je bil ves zametan z drevjem in z drugimi predmeti.

Poslano vojaštvo se je takoj spravilo na odstranjevanje razvalin in napravilo zasilna stanovanja za prebivalce, ki jim je vihar uničil strehe. Škoda, ki jo je povzročil ciklon, se ceni na štiri milijone holandskih goldinarjev.

Krotka kača

Kljub slabemu slovesu, ki ga uživa kača, se vendar o nji pripovedujejo primeri zvestobe in naklonjenosti napram človeku. Neki albanški vrtnar, z imenom Niketas, je bil v službi bogatega Armenca v Bujukderu. Ker ni imel družine, je stanoval v mali koči na griču poleg vrta in vinograda. Od tam je vsako jutro hodil v vas, kjer si je nakupoval živila. Nekega dne, ko se je vračal s steklenico mleka, je opazil nekaj ovito okrog neke vinske trte, kar se mu je zazdelo kot svilen trak, preslikan z raznimi podobami.

V mnenju, da je ta trak pustila tam kakšna dama iz gospodarjeve družine, je položil posodo na zemljo in hotel prijeto dotični predmet. Silno pa se je prestrašil, ko je videl, da je bila kača. Ker ni imel nikakega orodja s seboj, je iskal predmet, s katerim bi ubil žival, ki pa se je nenadoma splazila k mleku, ga izpila in brez nadaljnjega izginila v travi.

Naslednjega jutra se je vrtnar kakor običajno podal zopet v vas in ker se je spomnil, kaj se mu je prejšnjega dne dogodilo, se je oborožil na povratku s palico. Ko pa je prišel do dotičnega mesta, ni bilo tam kače. Vrgel je palico proč in nadaljeval pot. Komaj pa je prišel dvajset korakov naprej, je sredi poti zapazil kačo, ki se nikakor ni hotela umakniti. Iz strahu in praznoverja je smatral vrtnar za umestno, da se s kačo sprijatelji. Izpil je torej polovico mleka, a steklenico z ostalo polovico je položil na zemljo. Kača se je takoj splazila k posodi, izpila mleko in se potem oddaljila.

Ko je vrtnar svoj čuden dogodek pripovedoval prav tako praznovernemu kakor bogatemu Armencu, je menil ta, da ta izredni dogodek pomeni božjo naklonjenost in srečo. Vrtnar je dobil zato naročilo, da stalno preskrbuje žival s hrano. Zaradi tega je naslednjega dne kupil na trgu dva vrčka mleka in položil enega ob povratku na pot ter čakal, da je prispela njegova prijateljica in ga izpraznila. Tako se je nadaljevalo, dokler se mož in kača nista že v taki meri sprijateljila, da je končno kača svojemu prijatelju že zaupljivo sledila po vrtu in se ovijala okrog njegovih nog, kadar je delal.

Ob tistem času je bilo izpraznjeno mesto nadvrtnarja sultanove palače v Begle-begu in vrtnar, ki je slovel v tej stroki daleč naokrog, je dobil ukaz, da prevzame to mesto. Albanec ni imel ničesar proti temu; vzel je slovo od svojega armenskega gospodarja in prijateljice kače ter se podal na pot v novo službo.

Nekega dne je prišel sultan Mahmud k vrtu, ki se je nahajal pod nadzorstvom albanškega vrtnarja. V trenutku pa, ko je hotel stopiti v vrt, ga je neki sluga zadržal, češ, da je videl veliko kačo, ki se je plazila preko poti.

Takoj je priskočilo večje število uslužbencev, med njimi vrtnar, da bi žival ubili. Kača

pa se je vila tako spretno med cvetličnimi gredami, da je srečno uhajala svojim zasledovalcem. Končno pa je ujela ugoden trenutek, skočila proti vrtnarju in se ovila okrog njegove noge.

V trenutku je vrtnar spoznal svojo prijateljico in se vrgel pred sultana na tla s prošnjo, naj prizanese kači. Obenem je povedal svojo zgodbo, kako se je seznanil in sprijatelžil s kačo, ter izjavil, da mu je srečo imenovanja na tako visoko mesto sultanovega vrtnarja nedvomno prinesla ta kača, da si ne more razumeti, kako je kača prehodila tako dolgo pot do tega kraja.

Tudi sultan ni bil brez praznoverja, zato je ugodil vrtnarjevi prošnji ter zaukazal, da se redno daje kači hrana.

Tako sta vrtnar in kača zopet živela več tednov skupaj, dokler ni vrtnar, kakor običajno, prišel nekega jutra v vrt in zapazil, da kače ni več. Od tistega dne je izginila za vedno. Kakor je prišla, tako je skrivnostno izginila.

Zakaj delaš več z desnico

S tem vprašanjem se pečajo že od nekdaj razni učenjaki, ki bi radi ugotovili, zakaj človeštvo v pretežni večini daje prednost desnici. Iz zgodovinskih podatkov iz najstarejših dob je razvidno, da so naši pradedje že v davnih časih dajali prednost pri delu desnici. Isto velja za divje narode. Samo med pradednimi narodi, ki so živeli pol divji v pra-

gozdovih, je bilo več takih ljudi, ki so lahko delali z obema rokama enako.

Po statističnih podatkih je pri sodobnih narodih levičarjev: v Angliji 4½ %, v Nemčiji 2 % in v Ameriki 2¼ %. Pri vseh narodih velja levičarstvo za grdo navado in zato uče roditelji deco že od mladih nog jesti z desnico. Misli se, da se levičarstvo pri deci pojavi po rojstvu, ako mati pusti dete spat na desni strani ali pa je pestuje na levi roki, da lahko opravlja domača dela. V obeh primerih je detetova desnica pritisnjena in zato prijemlje dete razne predmete večinoma z levico. Drugi zopet trdijo, da je dete levično že v maternem telesu. Obe trditvi sta brez zanesljivih dokazov.

Šele zadnja leta so prišli učenjaki do novih podatkov. Po neštetih opazovanjih so ugotovili, da so gibi rok zelo odvisni od govora. Pri desničarjih je delovanje govora osredotočeno v levi polovici možganov, ki upravlja tudi gibanje desne roke in nasprotno. Iz te okolnosti so učenjaki sklepali, da je med govorom in roko, ki ji dajemo pri delu prednost, bistvena zveza. To domnevo potrjuje tudi razvoj govora pri deci. Preden začne dete govoriti, si pomaga z rokami, če hoče izraziti kako željo. Če hoče materi v naročje, iztegne ročice in dela z njimi značilne kretnje.

Zakaj so že naši pradedje dajali prednost baš desnici, še danes ni ugotovljeno in najbrže učenjaki vzroku te prastare navade ne bodo prišli do dna.

Današnje Kosovo polje

Potnik, ki roma danes na Kosovo, nosi globoko v duši podobo Kosovega polja, kakor si jo je ustvaril od prvega začetka, ko je zaslišal to zgodovinsko ime in poslušal kosovske pesmi. Predstavlja si široko ravan, pokrito z nejasnim zelenjem in redkim grmičevjem, obdano okoli in okoli z malimi gorskimi grebeni — po sredi pa teče reka Sitnica. Tisti mali gorski grebeni so mu okvir. Sitnica je nekaka svetla črta, tu in tam presekana s temnimi prehodi — in v ta okvir in ob tej črti si slika prizore iz kosovske bitke, kakor jih je čital v zgodovini ali v narodnih pesmih. V duhu vidi tam grobove in belo cerkev Samodrežo.

In v resnici je Kosovo res takšno, kajti guslar — in morebiti tudi tisti slepi guslar, ki ni nikoli videl Kosovega polja, — ga je nam v svoji pesmi predstavil tako živo, da smo si ustvarili svojo lastno sliko in zdi se nam, da sploh ne more biti drugače. In vendar je resnično Kosovo morda še veličastnejše, nego si ga predstavljamo, in potnik, ki stoji sredi Kosovega polja, nehoti primerja Kosovo iz svoje duše s Kosovim, ki ga vidi pred seboj.

Takoj, ko nas vlak iz Skoplja pripelje preko starodavnega klanca Kačanika in zagledamo pred seboj prve začetke Kosovega polja, nas preseneti njegova velikost. Predstavljalni smo si manjše. Kosovo je tako veliko kakor naša Dolenjska tja do Gorjancev — samo da ni tako gričevno, ampak mirno valovito, na videz skoro ravno. Na jugu se dviga nad njimi Šar-planina s svojimi sneženimi vrhovi, ki nas spominjajo skoro na naše Karavanke — okoli in okoli pa se vrste temnomodri grebeni, nad katerimi se dviga na zapadu ponosno uporni Zvečan.

Vse polje se zdi od daleč zapuščeno in neobdelano — tu in tam je par dreves in po planjavah se pasejo črede ovac.

Takšno je bilo Kosovo polje od nekdaj do danes, ko prihaja nova kultura tudi v te kraje stare narodne pesmi.

Takoj ko zavije vlak iz zadnjih odrastkov kačanskega klanca, zagledamo tu in tam nove bele hišice, z opeko pokrite, kar ni na-

vadno po teh krajih. To so nove naselbine, ki so nastale po vojni. V široki zapuščenih ravnini so to bele pikice, ki naznanjajo potniku, da se bo tu razvijalo novo življenje. Hišice stoje v ravni vrsti druga pri drugi in tvorijo male vasice.

Nismo imeli prilike, da bi bili stopili iz vlaka prav do njih, ker smo si šli ogledat slavno bojišče, kjer je na Vidov dan 1389 padel car Lazar s svojimi junaki. Ko smo se potem vrnili na postajo, smo tam našli nekaj kolonistov in smo se z njimi razgovarjali. Eden je bil iz Banata, eden iz Hercegovine in eden iz Slavonije. Slovenca ni bilo med njimi. Pripovedovali pa so, da so tam naseljeni tudi Slovenci. Vsi trije so se pohvalili, da se jim dobro godi, da je zemlja zelo dobra in da so prav zadovoljni. Nas je to veselilo, ker smo čuli, da niso vsi naši kolonisti v Južni Srbiji zadovoljni. Znano je n. pr., da so se morali naseljenci z Ovčjega polja izseliti in so prišli nazaj v naše Prekmurje, ker je bilo tam nemogoče izhajati. To je pač bridko razočaranje za človeka, ki si je predstavljal, da si postavi nov dom in začne po vojni novo srečno življenje. Gotovo je še mnogo takih krajev, kjer se naši ljudje težko udomačijo. Treba bo še nekaj časa in dela, da se vse uredi.

Kar se tiče Kosovega polja, nudi pridnemu kmetovalcu vsega dovolj — seveda, ako ima dovolj sredstev za gospodarstvo. Prej so tu živeli večinoma Arnavti, ki so obdelovali polje na stari način; imeli so še stare lesene pluge in svoje črne bivole — glavna stvar je bila itak ovca in paša, kajti ljudje po teh krajih so živeli zelo skromno in ovca mu je dala vse: meso za hrano, volno za domačo obleko in kožo za opanke. Tako so živeli stoletja in Kosovo polje je ležalo kakor obširna ledina, le malo obljudena, posebno ker v turških časih (do l. 1912.) tu ni bilo posebno varno življenje.

Kosovo polje leži precej visoko (600 m) nad morjem, torej nekako tako, kakor naši gorenjski kraji od Jesenic naprej. Ob železnici, kjer smo se vozili, so spomlad rastle narcise. Zemlja je temnorjava, skoro črna,

spočita in pognojena ter zelo rodovitna. Tam, kjer je bila bitka l. 1389., se nahajajo še zdaj široka neobdelana polja in ni videti nikakih človeških bivališč. Nam je bilo to prav, kajti svet je ta kraj in z nekakimi posebnimi vznesenimi čustvi stopa človek po teh zgodovinskih tleh.

Ko smo se zvečer vrnili v Skopje, smo bili povabljeni v oficirski dom in prijazni general, komandant Kosovega polja, nas je povabil k svoji mizi. Z dobrodušnostjo junaka, ki je preživel tri vojne za osvoboditev Srbije, nam je pravil o novih časih. «Vse se lepo razvija,» je rekel, «imamo vsega dovolj. Nove kolonije rastejo. Naša naloga je, da pomagamo naseljencem. Splošno so prav zadovoljni. Prebivajo skupaj Srbi, Banačani, Slovenci, Hrvati, Arnavti in se uče drug od drugega. Žive med seboj v najlepšem prijateljstvu in drug drugemu pomagajo. Arnavti n. pr. spočetka niso hoteli železnih plugov. Orali so z lesenimi. Ko pa so videli, kako visoka pšenica je zrastle pri sosedih, so prišli in smo jim dali novo poljsko orodje. Najmanj priljubljeni so med naseljenci Črnogorci, ki še vedno radi živijo po starem, da

hodijo okoli s puško in junakujejo — žene pa delajo. Tako so živeli v Črni gori in se ne morejo odvaditi. Seveda tudi na Kosovem polje samo ne rodi — treba je delati. Zato se s Črnogorci nič prav ne razumejo. Čez noč se ljudje ne dajo izpremeniti. Zanimivo je, kako drug od drugega jemljejo besede in kako nastaja med njimi nov jezik, ki se bo seveda izpopolnil v čisto srbščino. Bogastva je v zemlji in pod zemljo dovolj — čez nekaj desetletij bo izgledalo tu vse drugače.»

Tako je pravil general. Nam pa je bilo skoro žal za ono lepo staro Kosovo polje, ki smo ga nosili v srcih kot pusto ravan; kjer leže zaraščeni grobovi slavnih junakov.

Toda življenje gre naprej in čudna usoda bo ravno tu združila prebivalce iz raznih krajev naše domovine na skupno delo za čase bodočnosti. Kajti Kosovo je srce naše zemlje in kakor nekdanj pojde tudi v bodoče tod čez važna prometna vez med vzhodom in zapadom. Že se delajo priprave za podaljšanje železnice, ki bo zvezala s svetom stare zgodovinske kraje.

Dr. I. L.

Bjelina

Naši slovenski fantje in možje, ki so bili v l. 1914. v borbah na Drini in okoli Črnega vrha na bivši avstroogrsko-srbski meji, se gotovo še spominjajo mesta Bjeline, ki je bilo tedaj v neposredni bližini bojnega pozorišča. Mesto Bjelina se nahaja v bosanskem Posavju, v onem trikotju, ki ga napravljata reki Sava in v njo se izlivajoča Drina. Ker se zadnja leta dodeljuje mnogo slovenskih fantov k 6. pehotnemu polku, ki ima svoj sedež v Bjelini, in je mesto Slovincem v splošnem neznano, ga hočem tu v glavnem opisati:

Prva in najpripravnejša pot do Bjeline je, če se grene z glavne železniške proge Zagreb—Beograd pri postaji Šid v Srem na desno proti jugovzhodu po železnici, ki vodi na Račo. V Sremski Rači je treba na vsak način prenočiti. Na razpolago je tam samo ena «kafana» pri kolodvoru in še ena na Savi. Udobno se prenočevati seveda ne more. Čez Savo se je treba prepeljati s čolnom. Na nasprotnem bosanskem bregu Save je Bosanska Rača, odkoder je potem izvedena ozkotirna industrijska železnica do Bjeline in potem dalje v premogovnik, ki se nahaja za Turško Trnovo v planinah. Osebni promet je samo do Bjeline.

Druga smer proti Bjelini je: V Vinkovcih se presedeš in pelješ po stranski železnici do Brčke, odkoder je lepa cesta do Bjeline (42 kilometrov). Kdor pa ima zadosti denarnih sredstev, lahko tudi potuje na Rumo in preko Šabca po mačvanski železnici do Loznice. Od tu se dá lepo potovati preko Drine na Janjo in potem dalje na Bjelino (80 km).

Bjelina je precej obširno mesto, izgleda nekam raztreseno kakor sploh ravninska mesta. Oddaljeno je od Save 22 km, a od Drine samo 4 km. Prebivalci so večinoma Srbohrvati, nekaj je pa tudi Nemcev in Madžarov, ki so se pod Avstro-ogrsko naselili v mestu in okolici. Samo ob sebi je umevno, da tudi tu ne manjka Židov ter Ciganov.

Po veri so Bjelinčani večinoma muslimani in pravoslavni, naseljeni Madžari in Hrvati so rimski katoliki, a naseljeni Nemci luterani.

Minareti šestih mohamedanskih džamij dajejo mestu orientalsko lice. Hiše po zakotnih ulicah so iz blata in ograjene s ploti, za katerimi se skrivajo muslimanke, da jih ne vidi oko drugoverca. Muslimanske Bjelinčanke so versko bolj fanatične kakor pa muslimanke po drugih mestih Bosne, kar nam kaže naslednji primer: Neki Slovenec

je po nesreči zašel v neko muslimansko avlijo (dvorišče), kjer je muslimanska žena opravljala delo, ne da bi bila zakrita čez obraz. Ko opazi prišleca, zakriči, si z rokami zakrije obraz ter ga psuje z «majku švapsku». A izza ogla skoči druga stara, kuštrava babnica s sekuro v roki in naš dični junak jo je moral precej hitro potegniti.

Poleg omenjenih blatnih ulic pa ima mesto tudi dosti lepih ulic in zgradb. To je seveda tam, kjer imajo hiše bogati trgovci, begi in druga imovita gospoda. Večinoma so enonadstropne, nekaj je pa tudi dvonadstropnih hiš. Lepe zgradbe so: nižja gimnazija, deška in dekliška osnovna šola. Na glavnem trgu je lepa palača, v kateri se nahajata magistrat in glavna kavarna. Ako pa koga želodec opominja, si pa lahko dušo priveže v modernih hotelih «Srbija», «Drina» in «Amerika». Kdor potrebuje kaj drugega, dobi v Bjelini vse. Kot zanimivost omenjam «libenice» ali «bostanj», ki so neke vrste buče in so sirove užitne ter jako dobro nadomeščajo pitno vodo. Trgovina se vrši skoro vsa na ulici: vsa ulica ena trgovina. Posebno ob petkih je živahna kupčija, ko so redni pazarjni dnevi (sejmi). Na vseh cestah, ki vodijo v mesto, se nahajajo mitnice, kjer se pobira mitnina na vozove in živali, ki gredo v mesto, in na vse pridelke, ki se uvažajo tjakaj.

Za nagrobne spomenike skrbita Bjelinčanom dva kamnoseka: eden musliman, drugi pravoslaven. Pokopališča so zunaj mesta. Vsaka veroizpoved ima svojega. Najlepše urejen je vsekakor rimsko-katoliški, poleg katerega je vojaško pokopališče, na katerem počiva tudi par Slovencev. Najbolj zanemareno je muslimansko pokopališče, toda vsak muslimanski pokojnik ima nagrobni spomenik, preprosto obdelan kamen, na vrhu v obliki turbana. Tudi židje imajo dosti dobro urejeno pokopališče.

V Bjelini sta rimsko-katoliška in pravoslavna župna cerkev; židje imajo svojo sinagogo. Mesto ima dve lekarni in eno civilno bolnico. V Bjelini je sedež bjelinskega sreza in kotarskega sodišča. Mestni park je jako čedno urejen in je edino šetališče meščanov.

Meščani muslimanske veroizpovedi se oblačijo po turško. Stari možje nosijo še hlače z velikim «turom» in jopič, na glavi pa fes ali pa turban. Mlajši in imovitejši nosijo obleko po francoski modi, toda pokriva se vsak musliman s fesom. Imovitejše žene se oblačijo jako fino, navadno v svilo. Krila imajo sešita v obliki hlač. Preko obraza so

zakrite. Zakrivajo se že od 12. leta starosti naprej. Mlada dekleta do 12. leta starosti imajo na glavi venček, kar menda pomeni njihovo devišstvo.

V neposredni bližini mesta se nahaja bivša avstrijska dragonska vojašnica, v kateri je sedaj nameščen 6. pehotni polk. Na vojašnici se na raznih mestih še poznajo sledovi šrapnelov iz svetovne vojne. Na vojaškem vežbališču se nahaja skupen grob dvajsetih junaških Srbov, katere so usmrtili Avstrijci leta 1914. V začetku svetovne vojne so imeli namreč Avstrijci na vežbališču neko inšpekcijo vojaštva. Prikradlo se je 20 Srbov iz Mačve, da izvidijo, kaj delajo Avstrijci. Zalotile pa so jih patrolje, na kar so jih po prekem sodu usmrtili in zakopali v skupen grob. Vsako leto meseca julija je na grob cerkvena svečanost, katere se udeležijo prebivalci mesta in okolice v velikem številu.

V okolici mesta se nahaja poleg mnogo revnih tudi nekoliko bogatih vasi. Najlepša in najbogatejša je vas Novo selo, kjer so naseljeni Nemci iz Banata. Hiše v vasi so sicer pritlične, toda zidane, na oknih pa cvečijo raznovrstne cvetlice, kar je za poznavalca Bosne gotovo poseben pojav. V vasi se nahaja luteranska cerkev s pokopališčem, ker ti Nemci so luterani.

V drugih okoliških vaseh, kakor v Popovem, Amalju, Trešnici, Janji (sv. Janja je: sv. Neža), Brodci, Dvorovem, so prebivalci po večini pravoslavni, deloma pa muslimani.

Pravoslavni se oblačijo v preprosto domačo obleko. Obuti v opanke nosijo moški poleti in pozimi «šubaro» iz ovčje volne. Ob raznih praznikih in cerkvenih slavnostih nosijo seljanke okraske iz dukatov, okoli vratu pa džerdan kakor Srbijanke iz Mačve. Toda tudi pri njih se stara narodna noša umika navadni francoski noši.

Prebivalci okolice Bjeline se največ bavijo s kmetijstvom, ki pa je — izvzem v Novem selu pri Nemcih — jako zanemareno. Za oranje potrebujejo še tudi lesene pluge. Pridelujeta se največ pšenica in turščica. Dosti je tudi libenic, nikjer pa ne sme manjkati paprike, ker brez nje «ne valja» nobena jed. Od sadja se največ pridelava sliv, iz katerih se peče rakija, kar jim je potem poleg vode edina pijača. Murve uporabljajo za hrano svinjam. V Novem selu sem opazil dva vinograda z ameriškim trsjem.

Živinoreja je tudi — razen v Novem selu — jako slabo razvita. Je pač ona slaba bosanska živina za one kraje najpripravnejša, ker ne potrebuje dosti nege in je z vsako hrano zadovoljna. Zidanih hlevov ni, nego živina se nahaja v stajah, spletenih iz vrhja, in tu notri se čuva živina pred snegom in dežjem. No, nekateri imovitejši posestniki so postavili tudi že zidane hleve, oziroma jih napravili iz blata. Vsak seljak ima konja (bosanskega čikuša), ki ga uporablja za dela na polju, se vozi ali jaše z njim v mesto ali kamor treba. Ti konji so slabe reje. Svinjereja in ovčarstvo kakor tudi perutninarstvo je dobro razvito.

Velikih gozdov v okolici Bjeline ni razen v oddaljenih planinah. V okolici Bjeline je dosti hiš, sličnih nekakim gradovom, ki so last muslimanskih begov, katerim so morali kmetje do leta 1918. tlačaniti in dajati desetino. Značilno je, da se bivša Avstrija ni potrudila, da bi bila napravila konec sramotnemu tlačanju v Bosni. Vedeli so, da imajo v teh bogatinah svoje privržence, ako jim puste izrabljati pravoslavnega kmeta. Po razsulu leta 1918. so pa vendar tudi bosanski raji bile dane svoboda in samostojnost ter prilika do večje gospodarske izobrazbe. Marsikaj se je že izboljšalo in izpremenilo v Bosni v šestih letih osvobođenja in upati je, da se še bo, da bo srečna «mirna Bosna» v okviru naše mlade države.

F. T.

× **Angleška kraljica v smrtni nevarnosti.** Angleška kraljica Marija je doživela te dni težko avtomobilsko nesrečo, pri kateri bi bila kmalu prišla ob življenje. Kraljica je prispela v avtomobilu iz Goldsbrough Halla, kjer je posetila svojo hčerko, princesinjo Marijo. Ko se je pripeljala z avtomobilom v kraj Knaresborough, je pridirjal iz neke stranske ceste avtomobil, voden od neke deklice, v polnem teku proti vozu kraljice. V zadnjem hipu je mogel šofer kraljice zakreniti svoj voz, tako da sta se oba avtomobila samo nekoliko zadela. Potniki kraljevskega avtomobila so se takoj ozrli nazaj, da bi videli, kaj je bil povod nenadnemu ostremu obratu, toda deklica je vozila svoje vozilo mirno dalje, ker se najbrže ni prav nič zavedala opasnega položaja. Zanimivo je, da je kralj Jurij pred nekaj dnevi imel skoro enako avtomobilsko nezgodo.

PROSVETA

Sienkiewicz: Potop. Iz poljščine prevel dr. Rudolf Mole. 5. in 6. snopič. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena 25 Din s poštnino vred. V Sienkiewiczovih delih, katere izdaja Tiskovna zadruga, je izšel romana Potop 5. in 6. snopič. Nadaljnji snopiči izidejo v kratkem.

SOKOLSTVO

s Sokolsko društvo v Boštanju ob Savi uprizar v nedeljo 30. t. m. ob 3. uri popoldne na sokolskem odru Nušičevo veseloigro «Narodni poslanec».

Ličinka rjavega hrošča

močno nadleguje rastline po Gorenjskem, ob Radovljici in drugod. Kjer orjejo, vidiš deklico ali dečka za plugom, ki pobira ogerce. Naj nekoliko opišem tega škodljivca.

Samica rjavega hrošča se zarije, ko se je oplodila, v zemljo, kjer izleže jajčeca, drobnejša kakor proso, iz katerih se izvale po preteku štirih do šestih tednov črviči-ličinke imenovani. Ličinke bivaajo pod zemljo; v poletju se dobe kake štiri prste pod zemljo, kjer se hranijo s koreninami. Ko se pa približuje zima, se tudi one pomikajo globlje v zemljo; boje se mraza. V tem stadiju napravijo največ škode, če pomislimo, da opravljajo svoje delo vsa tri leta, preden se zabubijo. Ti črvi so pa zelo občutljivi napram solnčnim žarkom, v katerih najdejo tudi smrt. Šele četrto leto se zabubijo in iz bube pridele rjavi hrošč, ki se prerije skozi zemljo in odleti precej škodo delat s tem, da objeda mlado listje drevja.

Vsako četrto leto je hroščevo leto, zato tudi skrbne oblasti, da dajo pravočasna obvestila o uničevanju tega škodljivca, zakaj če uničimo eno samo samico, smo zatrli s tem ves rod, ki bi nastal potom nje. Ljudje se pa v tem času bolj malo brigajo za uničevanje. Da, še celo smejejo se tistemu, ki jih ugonablja. Ali sedaj, ko se vidi občutna škoda, so se spametovali in so mu napovedali boj. Zatrirajmo ga s tem, da uničimo spomladi hrošče, med vsem letom pa ličinke, kjerkoli se bodo pojavile.

ZDRAVSTVO

NALEZLJIVE BOLEZNI IN RAZKUŽEVANJE.

Zgodovina nam poroča o strahovitih kužnih boleznih, ki so nastopale v velikanskem obsegu in zahtevale na tisoče človeških žrtev. Vzrok umrljivosti je pripisovati dejstvu, da tedanje zdravništvo ni poznalo povzročiteljev

bolezni, niti vedelo za sredstva, s katerimi jih uničujemo.

Danes je temu drugače. Zdravniška veda je odkrila bakterije ter iznašla razkuževalna sredstva. Razen tega vemo, da škodljivi bakteriji ljubijo nesnago (razne odpadke, strnišča, vlažna, temna in nezračna stanovanja), kjer se čudovito hitro množe. Tako doraste bacil ter se razcepi tekom pol ure, v enem dnevu jih nastane več milijard. Prenašajo jih v številnih primerih neprevidni ljudje, pa tudi muhe in drugi mrčes, ki seda po nesnagi in živilih, odkoder pridejo, posebno ako uživamo jedila neprekuhana, v naše telo. Iz tega je jasno, zakaj se nalezljive bolezni širijo z vso brzino v zanemarjenih krajih.

Poglavitno delo pobijanja nalezljivih bolezni obstoji v preprečenju prenosa bolezenskih kali in v njihovem uničevanju. To je desinfekcija ali razkuževanje. V ta namen je postavil higijenski zavod v Ljubljani v pasameznih srezih desinfekcijske kolone, čijih namen je: odstranjevati zdravstvene nedostatke in razkuževati.

Pomagati pa mora tudi ljudstvo samo. Razveseljivo je dejstvo, da poganja zdravstvena ideja čvrste kali po naši domovini. Komu pa ni zdravje neprecenljive vrednosti, osobito v času, ko je ogroženo po okužitvi? Zato moramo poznati vsaj glavna obrambna sredstva, ako se hočemo obvarovati obolenja.

Najpoglavnejše obrambno sredstvo sta red in snaga. Naše stanovanje mora biti čisto, svetlo in zračno brez golazni, ki raznaša bolezenske kali. Odpravljamo jo s pogostim beljenjem, zakaj apno ima izbornu uničevalno moč. Predvsem nam je paziti na stranišča in skrbeti, da bodo greznice betonirane in pokrite. Izpred kmetskih bivališč naj izginejo gnojšča, luže z odpadno vodo in kupi smeti. Te spadajo v obzidane jame, ki se dobro pokrijejo.

Kadar izbruhne nalezljiva bolezen, bodi naša prva skrb, da varujemo zdravo okolico. Mnogo bomo dosegli z izvajanjem telesne čistote, z vestnim prekuhavanjem živil in pitne vode. Vso skrb moramo polagati na umivanje rok pred jedjo in po vsaki uporabi stranišča. V svrhu gotovejše odstranitve bacilov pa se poslužujmo vedno tudi kakega razkuževalnega sredstva.

Zelo učinkovito razkuževalno sredstvo je Sanitol, ki ga izdeluje tvrdka Chemotechna v Ljubljani. Sestoji iz karbolne kisline in nekaterih drugih maščob. Ako bi ga zaužili, je strupen, nerazredčen ožge kožo, zaradi česar nam služi le za zunanjo uporabo v 50-dstotni raztopini. Moč, s katero deluje na bakterije, je učinkovita; biti pa mora pravilno razredčen in priti v stik z bolezenskimi kalmi. Raztopina deluje na vse okužene predmete in uničuje vse bakterije nalezljivih bolezni. V nji namakamo bolnikovo perilo, preden ga operemo; ako ga namočimo zvečer in pustimo stati čez noč, je končano tudi najodpornейše bolezensko seme. Perilu samemu pa sanitolova raztopina ne škoduje.

Rabimo jo tudi za razkuževanje stranišč, tal in lesenega pohištva. Treba ga je umiti s cunjjo ali krtačo, namočeno v tekočini; ni pa dovolj, da ga samo površno oškropimo. Z njo razkužujemo vse kovinaste predmete, kuhinjsko posodo in jedilno orodje. Najenostavnejši način razkuževanja je, da namočimo take predmete v razredčenem sanitolu ter jih pustimo stati nekaj minut, na kar jih oplaknemo s čisto vodo. Izvrstno razkuži tudi nočno posodo in pljuvalnike, v katerih bi ne smelo nikdar manjkati sanitolove raztopine.

Sanitol je izbornu razkužilo za umivanje telesa, posebno rok. V to svrhu ga rabimo v 1 do 3% razredčenosti ali 1 do 3 žlice na 1 liter vode. Razkužuje močneje in hitreje kot karbolna kislina ali lizol, pravilno razredčen ne žge ter napravi kožo mehko in prožno.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

NEZGODE NA CESTAH.

Kleče, 24. avgusta.

Zadnji čas se je pripetilo tu okoli po cestah mnogo nesreč, med temi dve smrtni. Trgovca Zihel iz Škotije Loke in posestnik Zajec iz Stožice sta plačala vožnjo s svojim življenjem.

Avtomobilisti naj bi zaradi svoje varnosti in varnosti drugih na cestah nahajajočih se ljudi ter voznikov obračali več pozornosti na svoja vozila in bi naj ne drveli prehitro skozi vasi. Voznik naj ima svoje konje pred očmi. Če se ti splašajo, ne bičaj jih. S tem jih šele zbejša. Bolje je, da kreneš s ceste, ako nimaš težkega voza, ali stopiš h konju, da ga pomiriš. Preden se podaš na cesto, poglej če je vse v redu, kajti mnogokrat se zaradi slabe vprege pripeti nesreča.

Pred več leti, ko sem bil še mlad in ne dovolj previden, sem se peljal v Marinovše v mlin. Na vrhu klanca se je odpela konju tako zvana prsna veriga. Ojnice od voza je krenila na desno, konj, ki se je ustrašil ojnice, pa na levo stran. V tem hipu se je poveznil voz name. Vreče, napolnjene z žitom, so ležale na mojem hrbtu, da se nisem mogel ganiti. Sreča pa je bila, da so se obenem snele zadržnice in konj je izginil kakor blisk izpred oči. Ujeli so ga v Tacnu na mostu pred zaprtimi vratmi. Tresel se je od strahu po vsem životu. Jaz sem se med tem, ko so priskočili ljudje na pomoč in dvignili voz, urno pobral. Dobil sem le lahke poškodbe na obrazu in rokah, dasi je bilo moje življenje na tehtnici.

Kaj je bilo vzrok nesreči? Kavelj pri komatu je bil premalo stisnjen in se je veriga samo od sebe snela.

Jako nevarno in po cestnem redu strogo zabranjeno je spati na vozu. Posestnik Zajec je najbrže zadržal na vozu. Medtem so mu ušle vajeti iz rok. Ko se je zbudil, se najbrže ni zavedal velike nevarnosti in je skušal ujeti vajeti. Zaradi hudega dira po klanecu navzdol mu je zmanjkalo tal in je nesrečnik padel pod voz ter obležal na mestu mrtve.

Ob takih primerih skušaj zadaj priti z voza, konje pa pusti, naj gredo, kamor hočejo. Več je vredno tvoje življenje kakor žival. Če si zaspan, leži za kake pol ure, da preženeš zaspanec, preden se podaš s konji na cesto. Zaradi tega ne bo vsega konec. Prvi si ti in tvoja družina, za tem pride šele drugo. Torej malo več previdnosti pri vožnji z avtomobili kakor z vprežno živino, pa bo manj nesreč! — e.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

KUHINJSKI RECEPTI ZA SADJE.

Čespljeva pogača s testom. Razvaljaj testo kakor za debele rezance ter ga položi v plitvo pločvino ali v nizek model, da ob kraju testo malo čez visi, česplje pa olup, poberi koščice iz njih, dobro jih s sladkorjem potresi in pusti, da se voda malo iz njih odteče; potem jih položi v ponev na testo dva prsta na debelo, potresi še malo s sladkorjem ter deni sem in tja vmes tudi malo marmelade. Iz ostalega testa zreži dva prsta široke trake, položi jih na vrh dva prsta vsaksebi, potem pa še navzkriž malo poševno vrhu teh. Ob kraju testo, ki je poprej čez viselo, obrobi; lahko pa položiš ob kraju namesto roba ravno tak trak iz testa. Še enkrat pomaži z jajcem, pa počasi v pečici speci. Ta pogača se dá mrzla k obedu.

Pečena jabolka. Lepim kislim jabolkom izreži muho. Postavi jih v prsteno ali dobro loščeno kozico tesno drugo poleg drugega. Potresi jih s sladkorjem, poskropi z belim vinom ali vodo, postavi v pečico ter počasi peci. Pečena jabolka zloži na krožnik, v kozico pa vlij nekaj žlic vode ali vina, malo pomešaj in vlij na jabolka.

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z znamko „GAZELA“. Moje perilo se kar blešči, golova sem pa tudi že zdavna! Tudi Vi boste dosegli to z uporabo „GAZELA“-mila.

GAZELA MILO

Pečena jabolka z medom. Lepa gladka jabolka operi. Potem izkroži pri peclju precej veliko luknjo. Deni v luknjo za pol kavne žlice medu. S tem, kar si izrezala, luknjo zopet pokrij, jabolka zloži v kozico drugo zraven drugega ter peci kakor gori omenjeno. Lahko deneš v izkrožena jabolka tudi marelično ali kako drugo marmelado ter pečeš kakor poprej.

Nadeta pečena jabolka. Gladka jabolka srednje velikosti operi ter jim izreži muho. Pri peclju izreži s pecljem vred okroglo pokrovčico ter jih polagaj v stran; le peclje odstrani. Iz jabolka pa izdolbi z ozkim nožem vse ježice s pečkami vred. Namesto teh deni v vsako jabolko pol kavne žlice marelične, jagodne ali kake druge marmelade. Jabolka postavi tesno drugo poleg drugega v prsteno ali dobro položeno železno kozico. Potresi jih s sladkorjem, poskropi z vodo, pokrij s pokrovko ter peci počasi v pečici. Prideneš lahko tudi košček presnega masla. Pečena zloži na krožnik. V kozico vlij par žlic vode; ko zavre, jo vlij na jabolka.

Breskve kot kompot. Dobro zrele, pa še trde breskve olup, čez pol prereži, koščice odstrani ter daj kuhati v vrelo vodo, kateri si pridejala košček sladkorja. Dobro jih pokrij ter pusti počasi vreti nekaj minut. Kuhane zloži v skledo, sok še malo pokuhaj ter vlij na krehljčke. Soku prideneš lahko tudi nekaj kapljic limonovega soka.

Angleška sadna pogača. Razreži med 1 kg moke nekaj manj kakor tri četrt kilograma presnega masla, zdrobi še z rokami maslo in moko, dodaj en rumenjaki, lupino od pol limone, eno tretjino kilograma sladkorja in nekaj zrn soli. Urno napravi testo na deski ter ga razvaljaj v okroglo ali podolgasto krpo za nožev rob debelo ter jo položi na pločevino. Zmešaj pest olupljenih, na listke razrezanih mandeljev, pest sladkorja z limono, malo cimeta in žlico drobtin. S tem potresi testo; iz ostalega testa pa napravi mrežo za pogačo, pomaži jo z jajcem ter speci. Ali pa deni med mrežo kupčke s sladkorjem prepraženega svežega sadja.

Hruške kot kompot. V kozico deni malo sladkorja in za dva prsta visoko vode. Ko zavre, deni noter olupljene ter čez pol prerezane hruške. Kuhaj jih, da bodo mehke, potem jih zloži v skledo in oblij s sokom. Lahko prideneš še kakega drugega kompota, kakor jabolčnega, češpljevega ali breskevega. Vse prav okusno naloži, hruške v sredo, drugo naokoli v posameznih kupčkih.

Parjene hruške. Olupi in čez pol prereži dobre hruške ter jih zloži v kozico. Prideni jim malo vode, košček sladkorja, košček presnega masla in en klinček. Nato jih dobro pokrij in počasi pari, da se lepo omehčajo. Medtem jih enkrat obrni.

Marelice kot kompot. V kozico deni košček sladkorja in za dva prsta visoko vode. Ko zavre, vložij vanje prav drobne cele, debelejše čez pol prerezane olupljene marelice, pokrij jih ter kuhaj počasi par minut. Nato jih previdno zloži v skledo in daj mrzle na mizo.

Češplje kot kompot. Dobro zrele češplje deni v kozico, prideneš košček cimeta, par klinčkov, košček sladkorja in toliko vode, da so češplje do polovice v vodi. Dobro jih pokrij ter pusti vreti počasi par minut. Kuhane deni v skledo, oblij s sokom (cimet in klinčke odstrani) ter daj hladne na mizo. Ali pa deni k češpljam malo več vode ter vlij kuhane na kocke pečenega kruha ali žemlje. Na oba načina lahko pripraviš vsakovrstne češplje. Samo ob sebi je umevno, da se dá h kislim češpljam več sladkorja, k sladkim pa manj ali včasih celo nič, ako si parila prav zrele češplje v njihovem lastnem soku.

Jabolčna pogača na drug način. Naredi masleno testo, razvaljaj ga pol prsta na debelo, odreži dve veliki okrogli krpi kakor za torto; prvo položi na pomazano pločevino, deni nanjo eno vrsto na kolesca narezanih jabolč, potresi jih z drobtinami, cimetom in sladkorjem, nato položi drugo krpico in pomaži z jajcem, iz zrezkov pa kaj izreži ter s tem vrh okraši, pa spet pomaži, na robu z narobe obrnjenim nožem obrobi in speci.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Obe sta avši.

Evlija: «Zaradi mene so se že trije moški usmrtili.»

Rozalija: «Jaz pa imam tri, ki za mene živijo.»

Edino upanje.

Zena: «Ti pa nisi pri pravi pameti, da greš pri takem neurju na lov.»

Mož: «Le pusti me, mogoče mi bo strela ubila kakega zajca.»

Zvičajnik.

«Kako ste se vendar mogli rešiti vaše grde kuharice?»

«Neprestano sem hvalil njene jedi in zato je mislila, da ji premalo plačam njeno sposobnost in tako si je poiskala drugo službo z boljšo plačo.»

Nemogoče.

Gašperjeva žena je sedela prvič na operacijskem stolu zobozdravnika, se krepko držala svojega moža za rokav in neprestano jadikovala.

Sočuteči soprog jo je tolažil obenem z zdravnikom, ki je hotel vrtati zob. Nič ni pomagalo.

Končno je Gašperja minila potrpežljivost in je zavpil: «Sedaj pa drži gobec in odpri usta!»

Kako daleč je do nebes.

Pri župniku Gervaziju Macizari v Mačji vasi so se zbrali domači veljaki, da katero uganajo. Polagoma so prešli na šalivke in uganke ter je trgovec Fridolin Škrjanec stavil vprašanje: «Kako daleč je do nebes?»

Vsi so ugibali, od župnika do najmlajšega kaplana, a nihče ni uganil.

Slednjič je moral uganko pojasniti sam trgovec, ki je dejal: «Do nebes je največ devet ur. Ko je Kristus umiral na križu ob treh popoldne, je dejal desnemu razbojniku: »Se danes boš z menoj v raj«. Ker je od tretje ure popoldne do polnoči samo devet ur in ker je bil desnemu razbojniku obljubljen raj še istega dne, more pot do nebes trajati največ devet ur.»

Prečkani Bosanec.

Bosancu Iliji se je za časa vojne v stari Avstriji zahotelo po dopustu. Pa se je javil k raportu, kjer je dejal stotniku: «Eravptman, molim pekorno urlap.»

Stotnik: «Zakaj ga potrebuješ?»

Ilija: «Dete mi je umrlo.»

Stotnik: «Naj bo. Dobiš ga sedem dni, a se moraš po preteku dopusta točno vrniti.»

No, in Ilija je po sedmih dneh res zopet točno »ajnrupal« ter svojo vrnitev javil pri raportu.

Stotnik: «Brate, ti si me grdo nalagal. Saj ti dete ni umrlo.»

Ilija: «E, pa fala Bogu, da nije umrlo...»

Dober odgovor.

Američan se je ustavil v nekem evropskem mestu pred novo palačo ter je vprašal spremljevalca-domačina, koliko časa so jo zidali.

«Dve leti», se je odrezal spremljevalec.

«Pri nas zgradijo tako hišo v enem letu», se je pobahal tujec.

Obstala sta pred drugo palačo, kjer ga je zopet vprašal, v kolikem času je bila dozdana.

«Mislim, da v enem letu», se je glasil spremljevalčev odgovor.

«V Ameriki nastane taka stavba v pol leta», se je pohvalil.

Prišla sta do tretje palače in tujec je bil ponovno radoveden, v kolikem času so jo izgotovili.

«Ne vem,» mu je odvrnil nejevoljen, »včeraj je še ni bilo tukaj.»

Pokrov.

Teta je prišla na obisk k nečaku, vzela klobuk z glave ter ga je položila na posteljo.

«Aha, to je vaš pokrovček!» je omenila petletna nečakova hčerka.

«Zakaj?» jo je vprašala teta.

«Zato, ker je rekel papaček, ko vas je zagledal skozi okno, da prihaja stara škatla.»

Ponos.

«Nesramnost, las sem našel na krožniku!» se je jezil v gostilni plešasti gospod.

«Oprostite, las je vaš», ga je zavrnila natakarica.

«A tako, to je kaj drugega,» se je pomiril, zadovoljen z dekletovo prevaro.

MALI OGLASI

Sreča Vas išče! Preskrbite si srečke!

Efektna loterija Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. — 300 dobitkov v vrednosti 15.550 Din. — Žrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. — Srečka stane samo 5 Din. — Kupujte in naročite takoj srečke pri Narodno-kulturnem društvu v Mali Nedelji. 52

**Kdor rad čita lepe povesti,
naj naroči priljubljene
romane „JUTRA“**

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Pater Kajetan

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več.

Tigrovi zobje

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več.

JEAN DE LA HIRE:

Lucifer

Fantastičen roman v VI. delih. Cena broširano Din 45.—, vez. Din 55.—, po pošti Din 2.— več.

FEREAL CUENDAS:

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti Din 2.— več.

HARRY SHEFF:

Hči papeža

Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30.—, vezano Din 40.—, po pošti Din 2.— več.

CLAUDE FARRERE:

Gusarji

Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20.—, vez. Din 30.—, po pošti Din 2.— več.

FR. HELLER:

Blagajna velikega vojvode

Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25.—, po pošti Din 2.— več.

FR. HELLER:

Prigode gospoda Collina

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10.—, po pošti Din 2.— več.

Knjige se naročajo pri upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Stenica.

Ožbovt je prenočil v neki ljubljanski gostilni. Vso noč ga je grizla stenica, zjutraj jo je ujel in nesel pokazat gostilničarju, rekoč: «Vi, to stenico sem našel v postelji.»

«Ljubi človek,» odgovori razmišljeni gostilničar, «najdene stvari se pa v Ljubljani oddajo na policiji...»

**J. STJEPUŠIN
SISAK**

priporoča

9

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovan na pariški izložbi

Ceniki franko

**Jugoslovanski
kreditni zavod**

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in
vloge na tekoči račun
ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vezane vloge
obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

**Reflektanti na
rjavo kotenino**

se opozarjajo, da jo ima od priznanih tovarov v delnem zastopstvu tvrdka

FRANC GROBATH, d. z o. z., Kranj.
NA DEBELO! NA DROBNO!

Pozor, kmetovalci!

Došli so vsa-
kovrstni po-
ljedelski
stroji, katere

dobite najceneje pri tvrdki 66

FRANC HITTI, LJUBLJANA, Martinova cesta št. 2.

Roman**La Dame de Monsoreau**

(Zvestoba do groba)

ki so ga «Jutrovi» čitatelji čitali z izredno
napetim zanimanjem

je izšel.

Naroča se ga v upravi „Jutra“ v
Ljubljani, Prešernova ulica št. 4.

Broširan stane 45 Din

Vezan v polplatno 55 Din

Vezan v platno 65 Din

Kaj piše kritik o knjigi:

Roman je poln divne stare romantike, ki je ni več v moderni literaturi. Toda modri njen svet še vedno dehti, še vedno se pri takem čitvu orose naše oči, in tudi debelokožnejši bralec ne more knjige odložiti neprebrane. Slovenski prevod bo v današnji dobi, ko je tako malo sares dobrega čtiva, tr krat dobrodošel, tembolj, ker je za obširno, pa zelo okusno izdelano in bogato ilustrirano knjigo ceno prav nizka.

Prijatelji dobre knjige, naročite si jo in izpopolnite svoje domače knjižnice!

29. AVGUST — 8. SEPTEMBER 1925

POD POKROVITELJSTVOM NJ. VEL. KRALJA

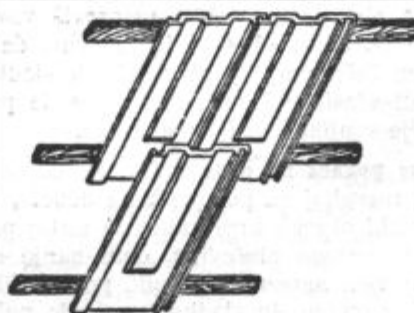
V. LJUBLJANSKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM

NAJSTAREJŠA IN NAJBOLJ OBISKANA GOSPODARSKA RAZSTAVA JUGOSLAVIJE
OSREDOTOCENJE KUPCEV IN PRODUCENTOV

Na Ljubljanskem velesejmu razstavijo samo prvovrstna podjetja. — Kvaliteta blaga priznana najboljše, cene brezkonkurenčne. — Obiskovalci imajo 50% popust na železnice. — Legitimacija, ki stane 50 Din, se dobi: v bankah in drugih denarnih zavodih, pri Aloma Company, Tourist Office in objavljenih prodajalcih na deželi — Ugodna in ceno prilika za obisk svetovnoznanih prirodnih lepote Slovenije (Bled, letna rezidenca Nj. Vel. kralja). — Tehnične novosti SPORTNA razstava — HIGIENSKA razstava — razstava PLEMENSKA ŽIVINE

Samo Ljubljanski velesejem Vas bo popolnoma zadovoljil!

Stanovanja preskrbljena.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

radijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!